Контрольный экземпляр

ШИНАРДИ,
28
октябрь 1969 шу.
129 (4766).
Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

КІОАРГГА ІОМАЕ РЕВОЛЮЦИОННИ ТЕОРИ

Партийан а комсомольски а образование системе керла дешара шу доладелла бутт гарта ха я. Юкхьанцарча политшколашка, марксизма – ленинизма лардйн школашка, теоретически семинарашка хьалхара занятеш хиннкай. Миллионаш коммунисташ, парте боаца активисташ ба политически просвещене тайп-тайпарча звеньяшка дешаш.

ХІокхара дешара шу шиъ тайпара, юбилейни да. Цуь эргадо я хьахьегамхой В. И. Ленина произведенеш цун вахар, цо даь балхаш Іомадара чІоагІа тІабирза хилар. ХІара болхлочо, аьархочо, инженера, Іилмахочо сийлахьвоккхача Ленина книжкаш тІара лех шиъ эгара бІарзагІа долча хиттера жощ, цу тІара кораделгІа цунна вай таханарча вахара маІан, хоалуш хьалхашка отт кхоанен сурт. Цудухьа да тахан миллионаш бола коммунизм хьалъеш боакка советски нах ленинизм кхетае гІертараш а В. И. Ленина балхаш тІагІертт Іомадеш а хилар.

КПСС XXIII съезда решенеш кхоачаш а еш, политически просвещене система шерагара шерага тоеш хьайоагІа партийни организацеш. Миллионаш болча накъгаболх бешшехьа революционни теори Іомаде йиш хулийташ йола ленински университет а хиина дІадаьттай из кІанз.

ДІадахача шерашкахул дукхе дикагІа кийчо нь дІайолаьйй укх шера вай республикерча партийни организацеша политически системера занятеш. Массанахьа а шоай заседанешка дийцар партийни комитеташа политически дешара сеть комплектоване ира дош. Парте горкомашен, райкомашен, юкхьанцарча партийни организацеша, политически просвещене кабинеташа, пропагандисташа дукха къахьийгар дешар вІаштІехьа а долаш дІадоладалийтари занятеш дика делвргІола гІулакх Іалашдаре. Дикка дукхагІа ба укх шера массови пропаганда формаш юкъе ёа къахьегамхой. Къаьстта моттиг дІалоац укх шера ленински дальха школаша, ленински дешареша, къахьегама дисциплина школаша, ловман кхаІнаха йолча школаша. Эзараш комсомольцаш ба укх шера партийни просвещене системе дешаш.

Ленински юбилейни дешара шера цІенхха ца хиннача тайпара теркам тІабахийта Іомае еза вай бахьчо юхейита теоретически тІехьале. Укх шера аькии Москве динначка коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещание даьча хьейкарал тІа аьннад: «Іомаде Ленина балхаш! Царех хургба шоана эвкшенея угнетененен духьале, социализми машарни бахьан лоаттабеча къовсам, дегаш урвуеттадеш бола низ». Партийни просвещене системаш хьалхашха латтаче декхарех керттера дар да цу кхайкарал тІа белгалдьаккхар.

В. И. Ленина юхейита теоретически тІехьале кІоаргга Іомаеча хане дииалийта йиш яц деррига дунен тІара революционни процесс дегІаахара кертера проблемаш а цунца дийзза Іомае езаш хилар. Цудухьа дешара плана юкъедилхьад укх шера дунен халкъашта юкъерча Совещание документаш. Цо торо хулийт революционни теори Іомадеш марксистско-ленински Іилма положенеш къовсама керттерча дешашца юза е, хІаьта цу нахъкъашца революционни теорин революционни практикаца органически вІашйи юза а.

Дукха а дукхагІйолчо школашкен кружокашкен дика вІаштІехьаьккха беррига мах тІаболаш дІайолаенний занятеш. Пропагандисташа аь хьалхара беседаш коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъерча Совещане материалаш юцаш яр.

Хоьш да партийни дешар вІаштІехьдоаккхача керттера дар цуь идейно - теоретически боврам лакха хилийтар долга. Занятеш идейни боврам лоха болаш, ледугІарий саккетам лакхбара вІезига новкъостал деш хургья кагахь свина пропагандисто марксизма-ленинизма керттера положенеш бокъонца йоашха а ца йоашхаш, книжка тІа йолча тайпара дІа оаде. Теоре лоархІамеча дешаех тІагІоллара дувцаш хиача, массенена а доваш дола хІамаш хьалха доахаш хилча ладугІарий дог укх дешарех, хІама Іомадац. Из кхетадеш хила веза хІара пропагандист. Цо бокъонца яшха еза хІара ленински положени, революционни теори ийса хилерах ладугІаш барий дог тешаде деза, буржуазе апологеташа дувца харцдараш, ревизионистий аьлдит хьагучадаккха деза.

Цкъа ше пропагандисташа беседа еш Н. К. Крупская белгалдаьккхар ленинизм Іомаеча хана керттера дар къаьст-къаьста доли дешаш, деталаш, цІераш, событеш дика хеваш дагахьбар а доаш, Ленина хьехам кхетабар хилар. Пропагандиста декхар лоархІар цо ленинизм Іомаеш вар В. И. Ленина произведенеш кхетае Іомавар. Керттера дар да революционни хьехамд чулоацам кІоаргга боавдо. Беррига низ тІабахийта беза нах творчески уйла е, хулаш йола событеш партийни позице тІара яшха, парте политика чакхьаккха Іомабора. ХІара занятн дешаш барий коммунизмах тешам болийташ, советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи уйла дет чу боссаеш хила еза.

Заняте чулоацам лакхбара дешш уйла еш дицалийта йиш яц дешара материал ладугІарашта дІайовзийтара форма. ЦхьайолчІа школашка, кружокашка дешаш бола нех занятешка ц, ахара бахьанех ваІ да пропагандиста наьха безам тІагІоргболаш къамаьл де ца хар. Пропагандиста батера доагІа хІара дош хаьшк сигна хила деза, дика хе еза цунна ше юаца тема, гойтара пособех, кхача иллюстрацех кхетамца пайда эца беза.

Марксизмана - ленинизмана пропаганда ира гІулакх тоадира школайн семинарийн кулгалхошка беча балха боврам лакхбе беза партийни организацеша. Дукхачар дакъе цунех тайша хургба занятей чулоацам а марксистско-ленински дешарех боала пайда а. Партийни комитеташа, кабинеташа новкъостал де деза пропагандиста ше хьехаш йола материал кІоаргга Іомае, хьехара методика дІайовзийта еза. ЧІоагІа лоархІаме да дикагІболча пропагандистий опыт тахкари из шерра дІайовзийтари. Даим тІахьожам лоаттабе беза коммунисташа мишта деш хьожаш.

Ленински юбилейна кийчо еш доккхий толамаш доах боахам а культура а дегІайоалаеца. Иштта токбе беза хІанз беррига пропагандистски болх а. Ленинизм Іомаяр — коммунизм котъяккхара къовсам лоаттабе Іомавалар да.

Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза кертбоахам производство хьалха латтараша НохчГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота яларах дела

НОХЧ - ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Юртбоахама производство дегІаккхувлача, Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза экономика чІоагІъеча толамаш дахарах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Грошев Егор Ивановича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза кирпичний заводо заведующена.

Грушевий Владимир Федоровича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза партийни комитет, секретара.

Далиева Патимат Мурдаловнана — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза доаркана.

Жарнер Анна Петровнана — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза телятницана.

Льефарь Мария Федоровнана — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза свинаркана.

Осабеева Курбикана — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза доаркана.

Охрименко Григорий Нефедовича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза трактористана.

Рагулин Ефим Стефановича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза электросварщика.

Сапарбиев Мудага — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза вокхагІоача жа Іуна.

Севастьева Пелагея Тимофеевнана — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза птичницана.

Сибиряшова Марина Николаевнана — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза ветеринарии фельдшера.

Скорин Иван Анисимовича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза трактористана.

Тасуев Шамсудин Мишкалоевича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза шофера.

Шаллаев Шуды Дукаевича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза отделене механика.

Шаго Даниил Павловича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза директора.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Н. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретара хьалхара. Т. ЭСЕНБАЕВА.

г. Грозный, 1969 шера 24 октябрь.

Хоастам хилба коммунистически къахьегама ударникаштен коллективаштен! Хоастам хилба производстве хьалха латтараштен новатораштен!

(КПСС ЦК ТІахьехамашкара).

Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза болхлошта сийлахь цІераш ялара дела

НОХЧ - ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Юрта боахама дакъе дика хІама кхаргІдувларах сийлахь цІераш лойла:

Нохч - ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика заслуженни агронома цІи.

Мымриков Михаил Ивановича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза отделене управляющена.

Нохч - ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика юрта боахама заслуженни механизатора цІи.

Арсакаев Шамиль Арсекаевича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза трактористамашиниста.

Кравченко Петр Матвеевича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза шофера.

Темишева Наза Якубовича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза комбайнера.

Тотьева Клавдия Дмитриевнана — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза алат хІалхечча машиний йоккхагІйолча машиниста.

Федоров Степан Алексеевича — Грозненски района «Грозненский шурий» совхоза отделене механика.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Н. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретара хьалхара. Т. ЭСЕНБАЕВА.

г. Грозный, 1969 шера, 24 октябрь.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА!

Октябра дезача цІейна накъаьйоагІаш хьинар айденна къахьег Грозненски ремонтно - механически завода нов. Мерчен керте латтача цеха коллективо. ХІанзалъа итт бетта задание соагІа мехкадьттахошта дІаяхьийта продукци 80 эзар гарга сома маькх. Къаьстта дика къахьегаш ба укказа токараш Метелягин Аркадий, Сахаметдинов Гавиль, кхыбараш.

СУРТА ТІА: токарь А. Метелягин болх беш ва.

И. Плиева сурт.

Республика промышленносто 10 бетта план кхоачашъяьй

Деррига халкъа юкъара цІей — Сийлахь боккхача Октябра 52 шу дизар къахьегама толамаш дахарца дезду Нохч - ГІалгІайчен промышленни предприятей коллективаша.

Ханал хьалха 1969 шера 27 октябре итт бетта план кхоачашъяьй промышленности болхлоша продукцена реализаци ира боараман дукхагІа йола лоархІамегІара изделеш арахецарах.

1968 шера итт беттаца нийсйича 10 процент дукхагІа ерхай промышленни продукци, из 1969 шера задание дукхагІа хул.

ЛакхагІча темпаех дегІаух промышленноста керттера доакъош: мехкадьтта доахар, газовн, машиностроени металлообработкан, яйга а кхачан а промышленность.

ХІанз планированей экономически стимулированени кердача системагІа болх беш я шоашта доагІача дакъа ерригача промышленни продукцех 88 процент кхоачаш йола 108 промышлени предприяти. Цу предприятешка къахьегама оасарле лакхъяра чуьтах 75 процент дукхагІа нийсхай промышлени продукци.

Мехкадьтта промысловешка 12 дукхагІа кхоачашъяьй мехкадьтта доахара итт бетта план, 1968 шера итт беттаца нийсдича мехкадьтта 14 процент дукхагІа доаккхад.

Мехкадьтта доахкара итт бетта план ханал хьалха кхоачашъяьй «Октябрьнефть», «Малгобекнефть», «Горскнефть», «Сунжанефть», мехкадьтта промыслови управленеша.

Яхь лелаераштеюкъе нитта хьалха йолх «Электроприбор» завода, «Нефтехимзапчасть» яхача Грозненски завода, Шерипов цІергІча нефтемаслозавода, Ленина цІергІча Грозненски мехкадьтта чаккдоахача завода, «Грозэнерго» районни управлене, макаронни фабрика, Гудермесски Малгобекски горпищекомбинатий, Шелковской райпищекомбината, Гудермесски промышленности болхлоша №№ 3, 4 йолча маькха заводий, Шелковскойн Грозненски лесхозий, дуккхача кхыча предприятей коллективаш.

Экономически стимулировани чІоагІъяр, керда техникен къахьалатта технологии юкъехххар, къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаккхар, производственни фондех пайда дикагІа эцар бахьан долаш къахьегама оасарле 1969 шера итт беттачул 6 процент соагІа дукхагІа лакхъенний.

Промышленноста болхлоша керда доккхагІдола декхараш тІаийну, шоай низаш тІадерзадаьд В. И. Ленин вь 100 шу дизара баха боагІача тайпара накъабахар дукха.

ТЕХНОЛОГИЙ ХЬОКХАМАШ

Октябра дезача цІейна дикача къахьегама толамашца накъаьйоагІа В. И. Ленина цІергІча Грозненски мехкадьтта чаккдоахача завода коллектив. Мехкадьтта сийрда продукци арахецара 10 бетта план тІеккховчаш а я, 22 октябре денз тІабоагІача бетта чотах мехкадьтта продукци арахецаш а я. Арахецача продукцега дІабеда мах лохбарах бадва, электроэнерги, мехкадьтта продукташ, кхыйола материалаш кхоарах хІанзлолла пачхаьалкхенна планал соагІа кходенд 282 эзар сом. Кхыча установкай коллективашта хьонхам телаш, дика болх беш я В. Шарый, Н. Стапычкин, кхыбараш керте латтача установкай коллективаш.

Л. ФОМЕНКО.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

Продукцена реализаци ира итт бетта план 22-ча октябре кхоачашъяьй Грозненски «Индпошив» фабрика коллективо. Планал лаьрдІечул соагІа торгови организацешка, базача накага дІаккхечерІа 48 эзар сома маькха продукци. Къаьстта дика къахьегарца белгалаьнний цига Ю. К. Осипов, М. А. Костум, М. Г. Сабадаш, кхыбараш керте латтача цехий коллективаш. Цар кхы а цхьалха кхоачашъяьй 10 бетта задани.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ТОЛАМАША ГІАДВУГ

Дя тІехьа гаргагІорт Октябра деза цІей. Цу денна къахьегама соагІат кийчдеш йолча А. Шерипова цІергІча Грозненски нефтемаслозаводе технологаша довха къахьегама толамаш дог гІоздоеш да. Продукцена реализаци ира 10 бетта план ханал нийс ди хьалха кхоачашъяьй цар. Планал лаьрдІечул соагІа дІаяхьийта ларах эзараш тоннаш мехкадьтта продукци. Уж толамаш доахача хьалха латт Б. Ю. Чибисова кулгалдеча шоллагІча цеха коллектив. Итта дийна соагІа хе а е ца ноябра чотах къахьега.

З. ДОШУХАНОВА.

ЦХЬАТАРРА ДУ БАЛХАШ

Хьажкаш, шекара свекла, баьцадараш чуийца боалаш латт тха совхоза къахьегамхой. Уж культураш чуйцаше билац уж тІадоагІаза шера хургболча хьукъама ларда йолла а. Иштта хьалхе кийчдир гурахь юача культураш лаьрхІа плач 1250 гектар йолча 1300 гектар латта, уж культураш дІакоргйолча кхашка зий диллар.

Деррига алат пхийтта дийнахь 20 октябрь тІеххачалела дІадий дош а денна, шийтта соиххада лакка кондици йола цхьоалегІча класса фу а тоссаш, 28-гІа сентябре алат дІаде болабелар совхоза кхаш лаладераш, цунца цхьена хІара гектара тІа 60 килограмм гранулированни суперфосфат а тоссаш.

ХІаьта, эле деза гурахь дІададезаш хилла алат тха боахама кхаш лаладераш 16 октябре дІадийна баьшнагга.

Хьинар кхо ца деш шоай нормаш юкъера лаьрхІеча 140—150 процент кхоачаш а еш дика болх баьб алат хІадуеча механизатореша А. Вакаева, Ш. Даштукаева, Я. Махтиева, Х. Мазурова, кхычар.

Ялат дІадийна баьича, шоай мел бола ниц бІаьсти дІакоргйолча культураште кийчо ира тІабахийтиб совхоза кхаш лаладераша. Иштта, укх шера аьба 1734 гектара тІара латта кхо дезаш бар механизатораш. ХІаьта, 15 ноябрь тІаккхачалолла аьба аха деза лаьтта аьха доаргла тхо аьнна дош а денна, хІара сменагІа план 30 гектар йолча зенна юкъера лаьрхІеча 40—45 гектара оахам ду хІанз лаьтта оахаш долча нах трактористах хІаране.

С. КОЛЬДОВ.
Урус-Мартана района Мичурина цІергІча совхоза керттера экономист.

ТАСС-а ЗАЯВЛЕНИ

Ливанерча США посольства дІайоаржаяь «Ливана лоІами территоре бІарчали» Іалашъяра йоакхо ю аьнна бахьаш а даькхаме дарра аьча Ливански Республика чурча гІулакхашта США юкъегІорта безам болаш хилар хьахкайкадаш йола заявлени. Цу хаина белгалдаьккхар, чу районера Америка ВІашагІкхийттача Штатий хьашташ моллагІча кхыча къаьст-къаьстача пачхаьалкхех хьаштеа тІех хилар».

Заявленех шийх гуш да США лерхІар. Цо дагайохийт йокхийча державаша, из яле а е кхы яле а йолча районера шоай хьашташ телхаду яхаш бахьан а доахаш, пачхаьалкхенийн халкъийн чурча гІулакхашта юкъе гІийрта, халкъаш шоай гІулакхаш шоаш къестадара йолча, царгара дІаяха йиш йоацача бокъонех дахарга кхоачаеш дола гІулакхаш леладаь практика.

Арахьара йоккха держава мичча тайпара гІийрта а Ливанерча событешта юкъегІорта гІертар нийса дархІа йиш йолеш дац. Ливански Республика Іарбий кхыча пачхаьалкхенашца айхха бувзабенна бола Іарбий мохк ба, цудухьа Іарбий пачхаьалкхенашта шоаштачул дикагІа цхьаьнена в къоастадулургдаш Ливана гоннахьа этта дешаш. Царна дикагІа довз шоай хьашташ а шоаш лергІераш а. США заявлене Ливана шиъ тайпара американски доал качдолла гІертагІа саша лархІарца бе-боагІача тайпара мах а бъ, Іарбий мехкий общественносто, цу дакъе Ливана общественносто а, чІоагІа раьза йоацаш из тІа хІаиа нийщй кхетадеш да.

Ливана гоннахьа хьайна событеш, шеко йоацаш, хІанз а дІа ца доахаш латта вуламаш дъ йолча израильски агрессе оттабаь кхоахам Гаргарча Малхбоалене тІа-тІа лакхлуш хилар бахьан долаш я. Изранла кхоачашъяц ВІашагІкхийттача Къамий Организацие решенеш, дІахо а Іарбий пачхаьалкхенашта духьаларча провокацей авантюристически политика лелаю. ХІаьта малхбузехьарча цхьайолча пачхаьалкхенаша, эггара хьалха США-с хьаллоаш Израила из политика. Цу пламашта юкъе тІехьара моттиг кхоачаяц Іарбий пачхаьалкхений гІулакхий цхьоагІо бухьаккхара, Іарбий мехкашка чурча реакце низех пайда эцара, къаман - патриотически низашта духьал дахар лувха уж хьалхьедара. ГаргІарча Малхбоалене, белгала аьча Ливана гоннахьа, юха а доний зІы юецаш латташ хилара, харц лерхІараште хІана тоха гІертара тара да гІулакх.

Нагахьа санна США, шоай заявлене тІа цар яхача тайпара Іарбий пачхаьалкхений лоІами территорей бІарчали шоай метте хилар белгала дезаш яларе, цар эггара хьалхарча аргІанна шоай низаш тІаларІадоаргІар дІалийнача Іарбий территореш тІара израильски бІу арабоахкийта дувцаш йолу Гаргарча Малхбоаленера гІулакхаш лертІадахара хьакхьехьара ВІашагІкхийттача Къамий Организаце решенеш сихагІа кхоачашъелга Іалашдара лертІадала дезаш дола кхы тайпа дешаш а санна, палестински беженцийн проблема нийсхоина къоастайра.

Ливане латта событеш советски наьха теркам чІоагІа тІаозаш я. Советски кулгалдеча гІозарашка бокъонца чІогІенна уйла я, кхыча мехкех цхьаккха держава Ливана суверенитетан шиъ чухьара гІулакхаш ше къоастадара йолча цун бокъонех тІаьхуда йиш ца хилар. Іарбий пачхаьалкхений шоай компетенцеа юкъедоагІача дешашта юкъе гІерта ца сацалга. Иштта дІактайкаду, Ливана чухьара хьал талхийтаргдоаца наькъаш Іарбий мехкий кулгалхошта корадоагІаргдолгах, Іарбий халкъашта юкъе моастагІал цхьаннета а долийтарг ца хиларахи уж шоайла вІашакхоахка гІертагІа цхьаьнена а мотнйтаргдоаццалгехи дог тийша хилар.

Мехка гІолла

ВАЙ МЕХКА ГІОЛЛА

● «Коммунар» яхача вІашагІьехкача керттерча конвейер тІара Іоьнний кердача моделах йола «Запорожец» яха шоазткъе итт эзарлагІа микролитражка. Из машина шийн хьалхагІа хиннечул белгалйоал хозагІа, нергІатагІа, лелаеча хана тешаме хиларца.

В. И. Ленина 100 шу дизара сийне иаь лелаеш болча автомобилашъерашеа ер шу къадоладелча дешта арахийцад планал соагІа 570 «Запорожец».

Запорожье.

● Ставропольски крае боахамаша тІеххоачашъяьй гурахьа дуа алаташ дІадара план, ши миллион соагІа гектара тІа уж алаташ дІа а дийна. ДукагІа йолча агротехнически хенешка чаккдьаяд балхаш механизатореша. ЛаккхагІча класса фу тессад кхашка. Гурахьа дийна аханал соагІа дола алаташ цІеннеча парош тІен юкъьенце аьхача ах пара тІен дІадийнад. ХІаьта из — хьуэкъам лаза хургхилара боле тешам. Цхьатарра дика тІадаьннад кхашкара алаташ.

Ставрополь.

● Ханал ах шу хьалхагІа кхоачошдед академика С. В. Лебедева цІергІча Ефремовски завода коллективо Ленински юбилея сийна тІаийцача лоархІамегІарча декхарах цаІ. Шоаш арахеце СКД маркаш йола тІеххдика синтетически каучук 97,4 процентега дІакхоачаьяй химикаша.

КердагІа бола автоматически приборашш анализаторашш, технологи эргеьвккха тоавр бальен долаш бокъал башха пластически эластически свойстваш йолаш хиннай каучук.

Ефремов,
(Тульски область).

● Укх шерарча декхарий чотах планал соагІа хьаьчча продукце эггара тІехьара эшелон дІайигийтай «КМА-руда» яхача комбинате — Курски магнитни аномали йоккхагІйолча предприяте горнякаша. Заданел соагІа цар аьккхай домнашка йода 150 эзар тонн бедал.

Къаьстта доккхий толамаш даьхад Лебедински рудника горнякаша. Итт шу гаргга хе хьалхагІа бола бе йоаленнача карьерера укх деношка ааккхар шоазтгІа итт миллионнагІа тонн руда. Из рубеж ханал кхо бутт хьалхагІа чаккхьаькхай.

Губкин,
(ТАСС корр.).

МОСКВА. 450 соагІа экспонат я СССР ВДНХ-е хьайийллача «Молдаве машиностроени приборостроени новатораште кхергІдьамараш» яхача выставке.

ХІанз Молдавера хІара бархІлагІа воаз бокхло — новатор.

СУРТА ТІА: заводе хьалъьача «Д-63» яхача ловладаьча алюмине дозатор хьаяр мичтай дувцаш воала С. М. Кирова цІергІча Тираспольски литейни машиний завода оназ Д. Д. Кириалея — аьттехьара шоллагІвар.

И. Кулешова сурт.
ТАСС фотохроника.

ПАРТЕ ГІОНЧА

ЛЕНИНСКИ комсомоло кхоана белгалдоаккх ший шоватхьа дхьайтталгІа шу. Из ди мелха кагийча нахен мехкарашен белгалдоаккх В. И. Ленин вань 100 шу дизара баха боагтІача тайпара накъабахар духьа лелаеча социалистически яхьо къахьегамен политически хьинар чІоагІа йаьльча хьалацна.

Сийлахьча юбилейна баха боагтІача тайпара накъабахар духьа лелаеча социалистически яхьа цІьатарра юкъебахаб Нохч-ГІалгІайчен эзараш кагий нахи мехкарийн. Ленински шерах ударни бахха, лаккача къахьегама овсарлс, тІеадаха продукци арахеца шу лела — ишта ба промышленноста, гІишлошъяра, транспорта къонача болхлой, колхозий, совхозий къахьегамхой лоІам.

Городий а юртий а кагийча нахен мехкарашен хІаране шийтана къахьегама совгІаташ кийчду Ленински юбилейна. республика школашкарча дешархоша хьинаре дакъа лоаш «Ленина васкеташта тешаме да» яхаш девиз а йолаш йолча экспедицена юкъе. Йоккха къахьегама котало а яьккха юхаенай Грозненски газ чакхйоахха завод кьалъеча 820 эзар сома маьхха балхаш дань йола студенчески гІишлошъяра отряд.

Ухх деношка хІара эІамигача сага къаьсттача низаца холу лелаеча революционни процессаца ший дакъа хилар, кхетабу парте халкъа хьелхашка оттань планаш кхоачашъечара ший политически лоархІам.

Техапара декхараш Ленина санна кхоачаиде гІертача комсомольцашен кагирхошен тІа-тІа дукхагІа еш марксизма - ленинизма классикий первоисточникаш, ленински уйлаш, цар революционни диалектика кІоаргга Іомае гІерт.

Дукхача тайпара я В. И. Ленин вань 100 шу дизара кийчо еча республика кагирхоша дакъа лоцара форчаш. Цхьабакъда, царех цаІ я хІаране дагара эггара дезагІа дола хІамаш уйлаши йиззагІа хьахьокхий я гулъеш я — из я Ерригсоюзни Ленински зачет.

Нохч-ГІалгІайчен 90 эзар совгІча кагийча нахен мехкарашен шоай «Зачетни книжкаш» тІа дІаяздаьа. ухх шера шоаш Іомаю В. И. Ленина произведенеш мальІаш я, ленински юбилейна шоаш хІаране малагІа къахьегама совгІаташ кийчдергда. малагІа общественни бола кхоачашбергба.

Ленински зачето дегІайовлавый дукхача комсомольски организацей творчески инициативен самодеятельности. Хьахиннай производства экономически эффективность лакхъяр. кагийча нахен мехкарийн общественно - политически хьинар лакхаар духьа лоаттабеча къовсаме кагирхоша хьинарегІа дакъа лацара тІераавь социалистически яхьа керда формаши башха - дика починаши.

Республикерча эзараш болта къонача къахьегамхоша къовсам лоаттабу «Ленински къахьегама вахта ударник» яха сий дола цІи яккхар духьа. Цу яхьа инициатор ва Грозненски химически комбината аппаратчик Бувиненко Анатолий. Шерра дІаяржай хІаране ги-шей пятилетка В. И. Ленин вань 100 шу дуза ди хьатІакхачалехьа чакхьеккхара кагирхой тІахьийхача ГАРО завода шлифовальщик Пушин Валентинан «Красный молот» завода токара Безенко Георгей почин.

Новогрозненски мехкдаьтта пакхдоахача чаводен Грозненски нефтемаслозаводен комсомольски организацешка эггара чІоагІагІа лоархІаш я В. И. Ленина Мавзолейна юхе ветокаш яхка Москве бахар духьа лелаю яхь.

В. И. Ленин — революце баьчча вань 100 шу дизара баха боагтІача тайпара накъабахар духьа лоаттабеча къовсаме республика комсомольски организацешца шерра пайда эц Нохч - ГІалгІайчен комсомола доккхагІдолча новхала йІахьийча къахьегама триднецехи опытахи.

Республика хІинзарча кагирхошта дагайоагІа мехкдаьттах сийрда продукташ хьакъоастаеш толламаш дахарах СССР эза-йоккхача промышленноста халкъа комиссара Г. К. Орджоникидзе легковой автомобиль сийнца комсомольца Мурдаев Махьмаден установка болх бу ха йІаьхъяра дерригача дупен тІа рекорд оттаьчча Зубко Нинай комсомольско-кагирхой бригадан 1930—1940 шерашка кхайкаьча «Гаьржача дошниче» тІехьерча похода инициаторий цІераш.

Цу хана дензу мехкдаьтта пламал дукхагІа деккхар, иуи проректаш кхояр духьа лоаттабань къовсам республика мехкдаьтта районий комсомольски организацей балха тІа кертера лостам а хиша дІазттаб, кагирхой хІинзарча ноатало дикалга диллача кердагІча, лаккагІча боарамга кхоачабеш айбаьб из. къаьстта боккхача низаца баьржаб из Ильича юбилейна кийчо еча хана.

«Малгобекнефть» мехкдаьтта промыслови управлене комсомольцаш шера плана Ленински комсомола 51 шу дузаш кхоачашъе а вай халкъа боахама планал совгІа 51 эзар тонн мехкдаьтта дала а дьний дехкар тІаийцад. Къока малгобекцаш дика лоархІабу шоай дехкарад.

Грозненски ремонтно - механически завода болхлоша А. Малесен В. Евдокименкосен 1971 шера чотах болх бу, А. Цугоева кулгалдеча, цІенош дарз комбината комсомольско - кагирхой бригада производственни заданеш хІара денна 180 процент кхоачашъю. Ленина ордена кавалера — комсомолка Алиева Амината сийна оттаьь карара кара тела вымпел яккхар духьа лелаега яхьа итогаш яьй Грозненски шурий совхоза III-че отделене комсомольцаша. Из вымпел яьккхай доарна, ВЛКСМ ЦК торжественни пленуме дакъа лаьцача Дадиева ПатІаимта.

Кагийча нахен мехкарийн творчески хьинар айдалара, юбилейна шера заданеш кхоачашъеча юкъе цар хьинарегІа дакъа лоцара дукхача хьале новкъостах ду комсомольски организацей берригача политико - кхетама балла формаши методаши эргайоахаш тоавро.

Дукхача комсомольски организацешка ленински произведенеш Іомаелга хоадамболаш долча производственни лешашца, предприятей, гІишлоний, совхозий, дешара заведений общественни вахарца органически дувзаш леладу.

Дикка тоабеннаб комсомола райкомий, горкомий лекторски группаша лекционни пропаганда яра болх, кийча а яь, сиаш я Ленински тематикаш йолча лекцей циклаш, бахьча теоретически тІехьалелла пропаганда яра кагирхой лектора да чакхдоах, ленински дешарин хул.

Республика комсомольски организацешна юкъе керра йоаржабь лелаю тематически сайрерий ше...ляш, тетан журналаш, хаттаркій жовнйи сайренаш. кинолекторен.

Парте ІалашдаІа Ленински комсомола лоархІам. къонача тІехьен хьалхалатта отряд. бозхами культурен дегІакхувлара доккхий деши къестадара ший керттера резерв из хилара тарра, гІа-тІа дукхагІа лаккхалугта.

Республика кагирхоша аІадолавь моллагІа дика гІулакх, почин массела а эггара церагІа тайпера хьалхоап партийни организацейн, Партийни организацена комсомоле болх бе хьожабьаб организаторски балха йоккха опыт йолаш бола, кагирхошта юкъе чІоагІа сий деши лоархІаши бола дІайша къока коммунистах.

ХІанз республикерча комсомольски организацешта керте латтарех 21 процент КПСС членаш чеалла кандидаташи ба. комсомола райкомий горкомий составех ахалез совгІа бараш коммунисташ ба.

Республика партийни организацена боккха тешам беннаб комсомолаь, цун мишалаш шоай оргагаш а кІана чу ывие бола хоржача органашка хаьжарца.

Дикка дукхагІа хинаб профсоюзни, советски, кхыча общественни органий состава юкъера комсомольски организацей вакалаш — комсомольцехи кагирхоехи 2010 сег къахьегамхой депутатий городски, районни, поселкови Советий состава юкъе хержаб, берригача депутатех 32 процент ул ба.

Парте планаш — комсомола планаш. Цудукъа беррагача социетски кагирхошта цхьакха а дап парте моллагІа задани кхоачашъярал. В. И. Ленин вань 100 шу дизара баха боагтІача тайпара накъабахарал дезагІа а долаш дехкар, сийлахьа а долаш гІулакх.

П. ГРОМОВ,
ВЛКСМ Нохч - ГІалгІай обкома хьалхара секретарь.

В. И. Ленин вань 100 шу дузача ден сийна тІанйца декхараш кхоачашдеча «Красный молот» завода комсомольско - кагирхой коллективашта юкъа къаьстта белгальъьвлнай № 13 йолча цеха коллектив. Сменин нормаш 120—130 процент кхоачишъю цеха дукхагІболча комсомольцаша. Комсомола юбилея сийна беррагаш яра а баьнна субботник лаьд кагирхоша. Дика бувзам лоаттабу пар шоаш шефство лелаеча № 2 йолча школа - интерната дешархоща. Завода цехий кагирхоша юкъерча спортивни яхьашка хьалхара моттигаш йоах.

Уж ерригa мероприятеш вІиштІехьйоахараш а къахьегама толамашка кагирхой оарцагІбоахараш а цеха хьинарегІа бола комсомольцаш Т. Гордиенко, Т. Филогенов, Л. Петрова, М. Пономаренко. Уж ба кагирхой къона дегашка яхьа сийг летабераш.

Сурта тІа: (аьрдехьара аьттехьа): М. Пономаренко, Т. Гордиенко, Г. Филогенов, Л. Петрова.

Н. Плиева сурт.

Даькъала хийла ленински комсомол—Коммунистически парте тешаме гІончен резерви, коммунизм хьалъерий къоначар хьалха латта отряд!

(КПСС ЦК ТІадьехамашцара).

НОХЧ-ГІАЛГІАЙЧЕН КОМСОМОЛА ИСТОРЕ ТІАРА

1920 шера 20 июлe «Коммунисте» яхача газета тІа араддьнна да Н. Г. Подвойске Грозненски комсомолага яздаь письмо: «Даьа новкъостий! КСМ цІенаш пергІата моттиг а еш дІоболабе шоай коммунистически болх. Шун цІа даг1ача улицах «ЦІеча кагирхой улица» аьнна цІи тилле ваа, цу улицагІа янзаш гаварши йогІа. Геттара чакхе хьо хІиммунистически бешемаш, огородаш, лаьтта культураш дІае коммунистически хьисапе еррига хорона цкьаэ...

Моарша да шуга.

Н. Подвойский.

1920 шу, май чакхбоалаш — РКСМ нохчий биорос Шьлан Йоккхача АтагІен комсомольски ячейкаш вІашагІйоха чІоагІдарь.

Август. — Комсомольски организацеш вІашагІьякка хьинай Наьсарен округе. Комсомольски ячейкаш вІашагІьеххай Плиевкъонгий - Юрта, Яндаре, Экажкъонгий - Юрта, ишта кхыча юрташка.

27 август. — Комсомола Наьсарен округа I окружной съезд хиннай.

Август — ГІалгІайчен комсомольски организацеш вІашагІеххачем уж чІоагІьечен хьинаре дакъа лаьцад хьалхерча комсомольцаша Эсмурзаев Эсмурзас, Солтамнов Махьмада, Ханиев Исраилла, Алиреев Асланбека, ишта кхьибараша.

Август — РКСМ ЦК кхайкараьлаьг ЧОН-а мугІарашка тІама хийча из Грознере 50 комсомолец шоай лоІамаш Малибуен фронта белоподлакех Совета Іаьдал лорадаьа валаь.

16 сентябрь. — Коммунистически кагирхой вІалаwій I Кавказски краевой съезд хиннай. Делегатъашта юкъе хиннаб Нохч-ГІалгІайчен кагирхой векалаш а.

1921 шу чакхдоалаш. — РКСМ Нохчий хьалхара окружной конференци хиннай. Цига вІашагІьеллача окружной комитета юкъебаьб С. Казанцев Д. Мидаев, О. Альтемиров, Т. Елисоев, В. Шевцов, А. Шалаев, Д. Янаетов.

Ишта тІахь-тІехьагІа чІоагІлуш, дегІаухаш хьайоагІар комсомольски ячейкаш, чІоагІлора кагирхой а.

З. КИБИРЕВА,
Б. ДЕРИГЛАЗОВА,
КПСС Нохч-ГІалгІай обкома партархива белхлой.

КЪОНАЧА АХАРХОЙ ГІУЛАКХАШ

ХІанз кхоана чІоагІа эш къонабарий хьинар, низ, говзал. Цу гІулакхах дика хиет Наьсарерча «Экажевский» совхозера кагий нахи мехкарийн.

Дукхе балхаш да Іе хьатІедай лань укхаза чакхдаха дезаш. Хьинаре дакъа лоаш цар шоай боарам юбилейни шера белгалбаьккхь. гара, цуи экономика айдара. Массанехьа а гу укхаза къонабараш, цар дика гІулакхаш.

Іаьлий - Юртерча отделене белгалъаьннав комсомолец, тракторист-Дударкиев Хьасан. Лаьтта оахача, маша боахкхача, дискаш тоахеча дул цун ІацагІа трактор. Сменах цаІ-ох — цун норма ца еш сацийтац цо из. ХІанз вае дискаш тоахеаш ва Хьасан ша аьхача лаьтта. 25 гектаро тІа токаду цо уж хІара ший сменах норма 8,5 гектар йолча.

— Хьинар долаш, тешаме аІамига саг ва из, — йоазар цох цІагахла хаьжарча чІоагІа раьза хилар из бригадира нов. Евлоева.

Цо кийдаьча лаьтта инийса муг була севлаеш, етта йола, фийр ІоаргІа буш. Цох а кхоачам ца хулаш шоай севлакашта тІехьа тонаш йийзай къонача тракториста Евлоев Бахьаудиннан Евлоев Хьамзатен. Шоай гІулакх хоаш, дьякха дена на йолх беш хьебоагІаш ба севльщикаш Аушев Іалаудин Оздоев Хьамзати. Тешаме дІадуе цар фу, дика хоа севлакех кулг тоха, тоаe, эшаче тайпара дІаоттае.

Дийнаьчa сярралца лел «Беларусьш» а цу дІаьхача кхаьнa. Пленаш доагІа 500 гектара тІа кІа дІадийна бала боакх механизаторaш. 400 гертте гектар дІадийна ла лоацацача хана.

ХьалгІадувлача кІина чІоагІа рельза ва бригадир, отделене кулгалхой.

М. КАРАЕВ,
автора сурт.

Дезача денна накъадолхаш

Ленински юбилейна социалистически яхьо шерра чулаьцай района ахашкара, фермашкара, учрежденешкара, промышленни предприятешкара 2000 совгІа къона къахьегамхой, дешархой. Цар белгалдаьа В. И. Ленин вань 100 шу дизара сийна шоаш кхоачашдергдола декхараш. Кхыча дешаша аьча, хІаране шийина къахьегама социалистически декхараш тІайнад.

ВЛКСМ райкома бюро решенегІа 1969 шера вІашагІеллай комсамелаю 15 комсомольско-кагирхой бригада. Царех дукхахьар болх цІена бар. ГІилманен хьалха латтача опытан карагІдьиниараш кхетамца юкъекхахьар бахьан долаш тІехкхоачашдаьа шоай социалистически декхараш. Ерригаш а лаьрхІача 8500 тонн совгІа комсаш гулъяьй цу коллективаша, планагІа 8200 тонн мара гулье ца езача.

Нов. Тучигов Махьмад керте латтача бригада («Советская Россия» яха винсовхоз) Даьхенна енпай 100 совгІа тонн комсий. Хьокхамаш дика ла комсомольцаш, райсовета депутаташ Калкиина цІерагІча винсовхозера Васильева Людмилен «Наурский» винсовхозера Янпоъль Любови керте латтача бригадай.

БІарчача шера кагирхой гІулакхаш хьагойтар пенгазета тІа, къахьегама листовкашка, молнешка, хІаьта ишта радиа чу гІалдей комсомольски форумашкен. Пенгазета тІех радио чу гІоллех пропаганда яьй кІара дийнахь 600—700 килограмм комсаш йоахаш районе хьалха латтача къовача комсаш йоахарий ин. Усумов Шамала, Шидаева Малинай, Лопатина Галинай, Костенко Любай, Журавлева Марияй, кхьгчар опыт.

Тха районе кІеанта дац техника лораеш лелаяра, балха оасарле лакха йолаш цунах пайда эцара масалаш. Локхал деш йоаг вала моллагІча балха тІа шоаш бале а шоай нормаш хІара денна 150 а яхь совгІа а процент кхоачашъеш бала районе хьалха латтача къонача механизаторий тайпан цІераш. Царех ва «Комсомольский» винсовхозера Кужулов Васир, «Красное знамя» яхача колхозера Величко Василий, Ленина цІерагІча колхозера Волчков Иван, кхьгча кхьибараш.

Района колхозашкен совхозашкен шера дукхагІа акхара гІулакха юкъе довлха эакъе лаьнад тха башха-дикача къонача церкана Ленина цІерагІча колхозерча Багдашкина Раисас. «Россия» яхача колхозерча Траваская Галинас. Яхь лелаерашта юкъе хьалхара моттигаш цоега я.

Ленински зачета кийчлуш ба тха районера эзло совгІа къона къахьегамхой. ВЛКСМ 700 члена дІаennай зачет «Сийлахь-боккха почин». «Мишта вІашагІйоаргьа социалистически яхь?». «Кагирхой Союза декхараш» яхача В. И. Ленина балхех лаьца.

Кагирхой кийчон боарам, пар дІалехарам теркал я деш вІашагІъеллай комсомольски политически дешара система. Массаза вІашагІа а кхийтта дика чакхьъялар коммунистически болхлойн партей Московски Совещане материалаш Іомаеш хиина юхьданара занятеш. Районе вІашагІьеллараш ерригаш а 1160 аІамига саги йоІи лешар дагІаш йоза 32 кружок я. ХІаьта совхоа тха яцо 600 сег лоша вагІаш йоза 23 кружок мара.

Шоай дерригь гІулакхаш уйлаши В. И. Ленин вань 100 шу дизарах Ленински комсомола 51 шу дизарах баха боагтІача тайпара накъабахара дІахо а тІаерзае лаьрхІа ба района кагий нахи мехкарийн.

С. ЛЮБОВ,
комсомола Наурски райкома секретарь.

Комсомольски организацешка

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОН

ВЛКСМ 51 шу дузе ди гарга ме кхоач къаьстта духьа заданеш тІа кагирхоша Ленински комсомола мугІарешка шоаш дІаязар детеш.

ВЛКСМ райкома ухх деношка хиннa бюро уж тайпа бІаргарта завеляного вьекар. Заиленеш еннерашта юкъе керттерча даьлье юртбоахамь къахьегамхой, предприятей болхлой, профессионально - технически училищей дешархой ба.

НАЬСАРЕН РАЙОН

Района дукхагІа йолча юкъерча комсомольски организацешка чакхъеннай отчетно-хоржаме собранеш. В. И. Ленина 100 шу дизара сийна тІанйца декхараш кхоачаш мишла ду кагирхоша — керттерча дакъе из дар собранешка дийцар.

Юбилея сийна гІеийца декхараш кхоачашдере кагирхой хьинар айдара духьа даьд комсомола комитеташ. Цудукъа цар баьча болча лакха мак беш чакхийнай собранеш.

ЗАВОДСКОЙ РАЙОН

Ухх шера январь бетта «Коммунистически къахьегамa ударник» яха цІи яккхара социалистически яхь дІайолайир района промышленни, транспорта, гІишлошъеча предприятей, учреждений комсомольцашен кагирхоши.

Ухх деношка яьча яхьа итогаша тьахьеккар из сийлен цІи района 400 кагирхочо яьккхалга, «Коммунистически къахьегама бригада» яха цІи 130 комсомольско - кагирхой бригадана еннaга. Из совгІат комсомола 51 шу дизара хетаду кагирхоша.

ЛЕНИНСКИ РАЙОН

Доккхийча къахьегама толамаша накъабоагІе швейно-порно производственни объединена № 1 йолча кІомаш тегача фабрикий комсомольцаш кагирхойи Ленински комсомола 51 шу дузача денна. Фабрике яьржача социалистически яхье хьалха летт фабрика комсомольцаш Сидорова Валя, Нолировская Галя, Криничная Вера, ишта кхьибараш.

Наьсарера «Электроинструмент» завода механически цеха кагирхой эггара хьисарагІа йола новкъост я цеха склада заведующи Богатырева Нина. Производства эшачунна хаинахьа Нинас боакхо ярах цеха станок сеха латташ моттиг нийсъеннаш.

Шийна тІаднала гІулакх сихха чакхдоаккхаш оамал цун хилерах ухх шера шоай комсоргал ла хержар из цеха комсомольцаша. Укхаза а хІаналехьа ше дІайоаайтай гІалгІай йоІа. Производственни заданеш кхоачашъяра кагирхой оарцагІбоахача дукха карагІдоал цунна.

СУРТА ТІА: Н. Богатырева.
Н. Плиева сурт.

Оаса Михаилаца гІулакх доацаш, из ца вовзаш наггахьа саг вац Грознерча вагонни депо. ЧІоагІа тІакхуа комсомолец балха, общественни вахаре ка йовл, депо вІашагІьеллача технически училище тІехдика деш. Дизельно-заготовительни цехе из балха воля дукха хе еш а боккхагІбараш та нийсса къахьег, мастерий тІаьхожам ца эшаш дика дул цун кулгаша хьадаьр. Цу гІулакха комсомольца дика новкъостал ду училища телача знамеша, предприятие ветеранаша деча хьехамаша.

СУРТА ТІА: М. Оаев.
Н. Плиева сурт.

Аушев Руслан Грозненски ... конфекцей заводе болх бу дукха хе хиц. Бахьда къо... смени ... дикагІа барех лоархІаш ва заводе. ТІехьаюсача участие хьожавар совиха комсомолец Аушев Руслан. ХІана цу участка болхлоша хІара бетта 110—130 процент кхоачашъю смени заданеш.

Вахха общественник ва Руслан. Завода халкъа тІахьоадама группа член ше хилара чарра лира къовсам лоаттабу цо брак ерашца.

Къахьегаме а общественни вахаре а латтай къахьегама толамаш дахарах завода сийлен комсомольски Доска тІа вяккхав Аушев Руслан.

СУРТА ТІА: Р. Аушев.
Н. Плиева сурт.

ТІехдика деш, общественни вахаре хьинаре дакъа лаца, В. И. Ленина вахар, цун теоретически балхаш кІоаргга Іомаде — ишта да медучилища фельдшерски отделена II курса студентка Шурыгина Валентинас тІанйца социалистически декхараш.

Хьинаре кхоачаду уж комсомолка. Валентинас экзаменашка йоаккхаш йола оценка 4—5 лохагІа хилац, группа комсорг, пенгазета редколлеге член, художественни самодеятельноста доакъашхо, агитатор я из. Ишта накъайоагІа Валентина Ленински комсомола 51 шу дузача денна.

СУРТА ТІА: В. Шурыгина.
Н. Плиева сурт.

ХЬИНАР ДОЛА ЙОІ

...Дукха хьаж Галина института вестибюле хьалъуллача списка тІа. КоратгІаш ший тайпан цІи.

— ГІайгІа яц е, хІама дергдаш, —йоазар цунга шанас — крекинг-завода Къахьегама Цеча Байракха ордена лелаеча йоккхагІйолча лаборантка Ершова Анна Павловнас.

— Заводе гІо хьо, цига чІоагІа эш къона кулгаш.

—Грозненски химкомбината новинтаденови участок. Цу участке электромонтерцина болх дукха чоалхане бац, бахьда, чІоагІа эшаш ба. Цига дІаяж Галина. Делкъалца мел дукха болх бар аьнна кІаьлъьвлар фух ца хоаш къахьег цо, бакъда, ди чакхдоалаш волийтaлено хьайоазийт ший оамалаш — кулгаш дашаш сиена деэлу.

— ХІама дергдар, цхьа ха яьача дІадаргда из, ишта хул цкьа баллаца дІаІамалида, —йоах нунга нашоша.

ЦІагІа чуетэ книга чу ший юкь гу аунна, бІаргаш чухьийттад, сихах книжкаш тІа ягІалта да из.

—Сигала мел боал седкъа лаца гІерт хьо? — яхаш бегаш бу цунга новкъостаьша. Царга ла а дувгІаш елакъеж Галина.

Дика къахьег Ленина ордена лелаю Филатов Юрий Алексеевич керте латтача слесарий бригада. Дика къахьегамхо, дог дхьалха саг ва Юрий Алексеевич. Дукха новкъостал дир цо комсомолка Ершовас ший балха говзал кархерзавеча, цига ейзар цунна йоІа оамал а. Цудукъа Галина центральни механически цеха комсоргахла хаьжарча чІоагІа раьза хилар из.

Дукха ха йоашлаш аьари хинаар участке. ШоалагІа ди дар слесараш, электрикаш гІайгІане бола. Наб йоврах дийста бІаргаш а долаш оатхалаши узлаши лукцаш лел уж, хІаьта чертежаш тІа уйлаш еш багІа инженераш а. Из сурт хийнача комсорга оарцагІбоах ловлахарча бригадера болхлой. Ишта массане а цхьана чехка яха бокъалгахь бовкх болх.

Ше рационализатор ше а дукха новкъостал ду Ершова Галинас цар сина нахьера предложенеш балха юкъекхухьача нийсдена кхоачамбоацараш дІадахара. Блокнота тІа дІаязбаь ба комбината дикагІа бола рационализатораш. Царна юкъе ба слесараш А. Харидонов, П. Кузьмичкин а, В. Бежаев, кхы дукхахбараш.

Дукха говзал а хьинар а дІазу комсомолкас комсомольцашка деций тІера, уж дукхагІа общественни балха юкъеоазара. Ишта хІана ввочио дешаш ба Кузьминов Петр, Решетов Юрий, Кацаев Анатолий, кхыбараш. ВЛКСМ мугІарашка торжественно дІайицар балха тІа лакха толамаш доалаш бола слесараш Хасуев Хасан, Макаров Виктор, кхыбараш.

Бокъонца ший наьна виъ хьалхаьцача Ершова Галинах душа кхы а дукха де, цхьабакъда, из мел лоархІашин езаши я ховрга вожатый йолаш цо болх беча школе из бІаргаейча сийрдадоила берий бІаргаш зийча.

Н. ХАУСТ.

КАГИРХОЙ МАССАНАХЬА

ЙоккхагІа йолча ноахален турпал традицешта тешаме болаш Коммунистически парте идеалашца кагирхой хьалкхебар ший балха керттердар лерхІ тха района комсомольски организацие.

Къаьстта бехктокхаме да хІанзарча деноша тхона, кагирхошта В. И. Ленина юбилея сийна тІанйна декхараш хапал хьалха кхоачашдара. Ленински теоретически тІехьале кІоаргга Іомаяра беррига вна, хьинар айдаьл тха комсомольцашен кагирхошен.

ХІанз чакхйоалаш латт Ленински зачета кхоалагІа этап. Дика толламаш доах домостроительни комбината штукатурий - малярий комсомольско - кагирхой бригада, «Красный - молот» завода комсомольско - кагирхой метизни участка кагирхоша, ишта дукхьабараша.

Болхлой класса дика сиова кийчъе района профтехобразовательне училищаша. ХІанзе а дукха баркалаш ух пар цІерагІа предприятей кулгалхошкара укхазара дийна дІаяха специалисташ шоай балх кІоаргта бовзаш а безаш а кхебарах. Уж ба № 5 йолча училища кийчбань монтажникаш, слесараш Волков Николай, Кудников Евгений. № 3 йолча училищера арабаьнна О. Коваленко, № 13 йолча училища выпускника В. Бошко, ишта кхьибараш.

Района училищашка 91 кагирхой группа я «Коммунистически къахьегама бригадай резерв» яха цІи яккхара къовсам лоаттабеш. хІаьта царех шоазткъа группа хІоале из цІи яьккха аьнай.

Тха кагирхоша дика кхетаду Ленински зачет кхоачашъеш В. И. Ленина теоретически тІехьале Іомаяр, цун вахар диза лоазар керттерча дешаех цаІ долга. Цу хьакъехьа белгалбаха лов сена ТРМЗ, «Красный молот» завода швейно - производственни объединене, ишта кхыча предприятей комсомольски организацешта вІаьебоагІа кагирхой. Цу комсомольски организацешка толамца чакхйоалаш латт Ленински зачета кхоалагІа этап. Консультпункташ, В. И. Ленина произведеней выставкаш, В. И. Ленина вахара хетаь стендаш яьй укхаза.

В. И. Ленина 100 шу дизара сийна района предприятей коллективашта юкъе яьржача социалистически яхье къаьстта белгала ю кагирхой хьинар.

Ю. МАРЕЧНИКОВ,
ВЛКСМ Ленински райкома секретарь.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ТХА ПРОПАГАНДИСТ

Укх дешара шера бакъ віашагІъеллача марксизма-ленинизма дардий 3 школе дешаш 75 саг ва. Керттерча дакъе коммунисташ ба уж. Царех цхьан школе КПСС истори Іомаду, хІаьта кхоалгІачу — политически экономи.

КхоалгІча шера дешача марксизма-ленинизма дардий школа балха вуьгуш я тха предприятие йоккхагІйола инженер Ганиянц Эвелина Минасовна.

Пропагандиста ший киз мел кхоачаш дола хІама ду теоретически проблемаш кІоаргІа кхетае, шоаш Іомадьчох тайп-тайпарча производственни участкашка нахаца кхетамен организаторски болх бара практике нийса пайда эца Іомабеш, цо хьехарашта квалифицированни новкъостал ду.

Теоретически кийчо дика йолаш я Эвелина Минасовна. Цун лекцеша керда эпанеш ду деша багІаранта, новкъостал ду парте политика нийса кхетае, шоай хьисапагІа уйла е Іомабу. Школе деша багІараш гІад а баха болх шоаш болча пропагандист ена. ХІана аьлча цунна хов уж дешара тІабербазбе, цунцара цар безам совбаккха.

Эвелина Минасовнас паргІата еш лекци, каст-каста конспекта тІа ца а хьежаш, аттагІа кхетабергболча меттаца.

Керда тема ше дІайолаеш, пропагандиста балха план йоазийт деша багІаранта, малагІа литература деша деза дІаоал. Цу духьа хІанз массаза а цунах пайда эц пропагандиста ше а деша багІача дукхагІчар а.

Лекцена юкъера доархІамегІа йола моттиган белгалйоах, къестаю, цкъаза кердайоах, къамаьла чулоацам лоаца, кІордабергболча тайпара бІаьх ца беш буоц, цитаташи цифраши дукха хилац лекцеца.

Школа программагІа лекцеш кийчъечен ешачен хала, уж хоадам боллаш классови маІан хьаьлохкаш хилийта гІерт Э. М. Ганиянц.

Коммунистически болхлойн партей дуцен халкъашта юкъерча Совещание тІанйиача керттерча документа хьалхарча раздела темах лаьца лекци ешача хана пропагандиста хайра кхетабергболча меттаца деша багІараш эрригача кердача торонех ма могта дукхагІа пайда а эцаш империализма, реакцен тІемен низашта наступлени шератІа йолхара коммунисташа, деррига империализмана дуьхьалхо низаша шоай гІулакхаш цхьоагІонца чакхдоа.

Цу вывода ларде улла хІанархилга хІанз эттача хьадаша дІадехаш хилара духтІабаха.

...ча этаперча империализманен цун башхалонаштен шийг доклада тІа Л. И. Брежнева кІоарген масса оагІорахьарен хь анализ.

Лекци чакхйоалаш пропагандиста деша багІарий уйла тІаерзайир керда бала адамлена тІакхоачабе тарлуш йолча империализма зуламеча гІулакхий хиб кхадалара болхлой класс, демократически низаш віашагІкхета а цхьан бахтаца шоай гІулакхаш чакхдаха а дезаш хилара. Из дара тІаьхьийхар уж лувен халкъашта юкъерча Совещание дакъа лоацаш хиннача коммунистически болхлойн партеша.

Деша багІараш юха тІайоатІача занятена кийчбара пропагандиста дІайоазийтар парпа тІехьа тІайоатІа тема: «Империализмана дуьхьаларча фронта бІухой».

Пропагандист деша багІаранца цхьана предприяте болх беш хилара цунна новкъостал ду теоретически дешаш коллектива практически дехкарашца дуза.

Пропагандиста віаштІехьдаькхад деша багІача дукхачар учебник Іомадарал совгІа, дика уйла еш віаштІехьдаькка конспект уьтталелга а. Цо теша ду деша багІараш шоай хьисапагІа уйлае Іема хилара.

Дукха моттигаш кийсу тІехьа тІа дешача литературацарен журналаш тІарен лоархІаме факташи даннеши деша багІача Ларионовас, Левашовас, Засимова, Осипсаяс, Саламаха, кхычар конспекташ тІа дІаязъеш.

Школе йоакхо ю деша багІараш конспекташ уьттаде Іомабара аь ца Іеш, собеседованешка кІоаргген чулоацам болеи выступленеш е Іомабара а. Материал къоастам болашагІеи кхетамцен хьалонца Іомабара деша багІаранта пропагандиста мегаду шоаш къаьстта болх беш болча хана конспект оттаярал совгІа, цоашта собеседовани яра балха план оттаелга а.

Деша багІараша чІоагІа лоархІаши дукхаезаши юш шоай дешарен къахьегамен дешаш терхалдаь ца Іеш, хІаране вахара халача минуташка хьежамцен гІулакхацен массаза новкъостал деш а йола пропагандисту.

Пропагандистски болх дукха бозабеннаб Э. М. Ганиянца массе тайна оагІув чулоацаш из хилара-а хІаьта иштта наха, шийца деша багІарашта чІоагІа эшаш из хилара а.

Инженер-технолога Э. М. Ганиянца дика кхетабу экономически знаней лоархІам. Наха юкъе беча кхетама балха йоккха опыт Іоаьй цо, политически образование мах боккха хилар кхетаваь.

Идейно-теоретически кийчох боарам лакха хиларен организаторски говзал дика хиларен цунга тоъо хилийтай политически дешара толаме кулгалде.

Ленински юбилей хьатІакхечаш партийни, комсомольски образовани системе дІадоладенначa дешара шеро вайгара дІадех идеологически балха боарам кхы а дахагІа айбелга. Цу деккарах дика дІархІаю Э. М. Ганиянц.

И. НАЦЕВМАН,
ПТН партийна секретарь.

Наурски района «Победа» яхача совхозе хІана кошки чуйна болаш латт. Из болх дика бу Лопатенко Нинас, Хатиаева Зарас, Умарова Тамарас. Деша норма совгІа 10—15 эздар кошаш чуиц царех хІаране.

СУРТА ТІА: Лопатенко Нина, Хатиаева Зара, Умарова Тамара.

Д. ВАСИЛЬЕВА сурт.

МЕХКДАЬТТА... ЦІЕРАЦА ДОАККХ

ХІана шп шу даьннад бІаьш метраш лаьттанна кІал лотаьча шера Нефтегорск яхача кубански города районе Павлова доама участке болх бу. Цу юкъа лаьттанна кІалдарча аза кхы тІа я дукха мехкдаьтта даькхел. Нагахьа сапна цул новкъостал хиннадецаре ше дотча тІоара даьтта кІал доаддийсаргдолаш хинна. Цу тайпара хьакъехкад кубански Іилмахошен мехкдаьттахошен лакъа а лоацаш кийчъянь лаьттан тІоанага мехкдаьтта дукхагІа дилийта ца Іеш. Тесса лета хинна, тищенна мехкдаьтта тІоанчаш юха дийнде а йиш кулгаш йола мехкдаьтта тІоаш юкъе йоагІаш лелача фронта метод чІоагІа пайдаиа хилар.

Мехкдаьтта доакхача метте цІерех пайда эцара метода принцип тхьаь итт шу хьалхагІа деш хьалхаьяккха яр. Цхьабакъда, из практически юкъейоалар цу хана тоъал Іилмени технически предпосылкаш яцар. Мехкдаьттан газий Ерригсоюзни Іилма-толкхама института Краснодарски филиала термически методий лабораторе боккха болх чакхбаьккхачул тІехьагІа мара лархІаьзар Іилманхоша 1967 шера лаьттанна кІалха цІи лотае. Из ятар бахьан долаш тІоана чухьа чІоагІлу скважина турбашка гІолла мехкдаьтта вратетташ йолча газий давлени.

Укх шеро лаьтанна кІалха цІи лотаьй цкъ-кха цхьан скважине. Кердача эксперимента йиш хулийт лакъа промыслаш юха дайнъяра методика кийчъе. Цу методика торо чургъе кхы тІа а юкхьанца доаккхаш хиннача цоаза дукхагІа мехкдаьтта лака.

Юрий ЗЕНЮК,
АПН корреспондент.

АЗЕРБАЙДЖАНА КУРОРТНИ КАРТА

Иъ карта оттадьраш «Центросоюз» яхача проектни института Бакински филиала архитектораш ба. СалоІа мегардолаш йола массехк моттиг белгалъяьй цар хІанзарча Іалмехь хьалашка хьежжа хьалъергбаш.

Куба-Хачмасски зоне дукха я сомий бешмаш. Шоай чакхара отпускаш шега йоях бакинцашен лелахехарче Дагестана городашка бахача нахен Долле, йоах архитекторашо, укхазе хьалъе мегаргья пансионаташ, салоІа цІенош. Шемахински район — Іай тоъал лоа делхаш йолча, Азербайджане дукха йоалача моттигех цаІ. Из терках а деш укказ хьалъе дерх! Іин земалахьарча тайнъех йола пансионатош, туристски базаш.

Лакхача лоамашта юкъера Гекгель—Іалама эггара чІоагІагІ хозъаьча моттигех цаІ. Цун йистъа гІолла хьенъе лаьрхІад хин станцеш, хІаьта Іама гоннахьа агІата хьунагІа — кемпингаш хьалъе, туристий палаточни городашта моттигаш къоастае.

Курсарски, Набраньски, Закатальски салоІа зонаш Іамий бешамаш, боча бІарош, дукхалла дарбан хиш дукха хиларца белгалъйина я.

Лиля БЛЕСНОВА,
(АПН).

Грозненски консерви заводе дукха бригадаш я хІинзое итт бетта задани тІехкхачаршъьь. Царех я коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаю Дуцаева Белас кулгаладу бригада. ХІара дийнахь норман совгІа цо ертиц 3—5 эзар немарги банка. Цу бригаде белгалъхьене дика къахьегаш я занатчица коммунистически къахьегама ударник Тегиева Тамара. ХІанз пятилетна тІехьарча четан къахьегаш я из.

СУРТА ТІА: занатчица Т. Тегова.

И. Плиева сурт.

БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА ТЕХНИКАХ

Шелал хьагІадлехьа хьажкІаш, шекара свекла, баьцададараш чудоа доц дейнад вай кхаш леладераша. Цу декхарех ший ханнахьа лоархІаьвергвац колхозашкарчен совхозашцаркен машинно-тракторни парках балха оасарле лакха йозам пайда эцаш хилча мира.

Республикерча дукхача боахамашка балха оасарле лакха йолаш пайда эц юртбоахама техниках, чІоагІа уйла тІайоахийт мастераша-наладчикана машинно-тракторни парка технически гІулаьх дара, цудухьа цо новкъостал ду техника болх булургболче дикача хьах тІа лоттаьра.

Машинно-тракторни парка болх нийсе віаштІехьбаьккхаб Сунженски района ХІХ-ча партсъезда цІерагІча, «Победа» яхача, Шелковской района «Красный пахарь», «Малгобека района «Кавказ» яхача колхозашка, Урус-Мартана района Мичурина цІерагІча совхозе. Цу боахамий бригадашкен отделеншкен лаьрхІа цу гІулакта оттабаь мастераш-наладчикаш ба тракторашта, комбайнашта, кхыча юртбоахама машиннашта шоай ханнахьа а дика а технически гІулакх деш. Цул совгІа, Сунженски района ХІХ-ча партсъезда цІерагІча колхозе кхы а цхьа керда хІама юкъаленад — машинно-тракторни парка бІарччача шера ремонт елга. Трактористаш ца эшаш, массаза болх беча боахлой низашца ю ремонт тракторашта. Механически мастерскешка віашагІъеллай механик-контролер керто воза 1—2 класса трактористех болча слесарий 10—12 сагах латта звено. Трактораш ремонтни мастерскешка йоагІа шера керте ремонт яра графикагІа хьежжа кІаьдача сахама белгаларча гектараш тІа болх бахь ньпачул тІехьагІа.

Фу пайда бол ХІХ-ча партсъезда цІерагІча колхоза машинно-тракторни парка механикаш-наладчикаша технически гІулакх делгеи бІарччача шера ремонт елгеи віаштІехьдаккхарах?

Пхьа-дале, бІарччача шера цхьан боарамагІа бе болх хул мастерскена, ремонте латташ йола трактораш 6—8 процентал дукхагІа хилац. Шоай тракторашт ремонте дІачуеча болча трактористех юртбоахама машинашта ремонт еча пайда эца а шоай аргІанна цара бахх байта йиш я. Ремонте латта тракторашт дукха кІезигагІа хул, ремонт дикагІа ю, хІана аьлча ремонт еш массаза а цу баха тІа латташ дика Іомабенна, йоккха практически опыт йолаш бола нах ба. Кийча трактораш хІа-хІа дукхагІа хул, цар болх ца беш йоакхаш ха лоацъю. Условни трактора лоархІаш беш бола болх оасаргІа хул — цо бІаргагу ХІХ-ча партсъезда цІерагІча колхоза машинно-тракторни парко беча балха анализ яра таблица тІара.

КІаьда оахам лоархІаш условни трактора бахь бола совхха 794 гектарага дІаккхьача.

Республике юкъера лаьрхІача баьчух (хІаьдача оахама 505 гектаг) дика дукхагІа ба из. ХІаьта укх шера ийс бетта а болхама хІара трактораша 550 гектар оахам даьд.

Юртбоахама техниках пайда эцилгеи из дІаоттаь лоаттаьлгеи тоадаза чІоагІа уйла тІайоахийт «Победа» яхача колхозе. Кхаш-карча балхех мукъалйина эрригa юртбоахама машинаш дІаотташ тіаьь аьлча мара. Юртбоахама техника дикагІа дІаоттаь хьан лаьттаю а цуна пайда дикагІа хьан эц а хьажаш 1968 шера хиннача хьажаре-конкурсе хьалхара моттиг яьккхар «Победа» яхача колхозо.

Цхьабакхьда, деррига боахамашка ю ала йиш йолаш ац балха оасарле лакха йолаш юртбоахама техниках пайда эцарен цунна технически гІулакх дарен е йоаттІача тайпара уйла. «Гарон», «Технический», «Ингушский» яхача совхозашкь мастераш-наладчикаш дІабаьхаб «Лермонтовский» совхозе директора приказагІа хьажкІаш чуьнача вохбайнаш тІа бахийтаб мастераш-наладчикаш. Цу боахамашка техникана гІулакх ца ду, балха оасарле лоха я, технически талхарах сохо латт 20—25 процент йола техника.

А. АНИЕВ,
Нохч-ГІалгІай АССР юртбоахама министерства Гостехнадзора
[illegible] инженер-инспектор.

МЕХКДАЬТТА ДУКХАГІА ДАККХАРА

В. И. Ленина юбилейна накъабахара тІаийца хиннача социалистически дехкаранца цІаьха я хьежаб «Старогрознефть» НПУ мехкдаьттахой. Планал совгІа 100 эзар тонн мехкдаьтта даккха, планах лаьрхІачул совгІа пачхьалкхена 1 миллион 900 эзарш сом пайда бе лаьрхІар цар. ХІанзалехьа планал совгІа даьккха мехкдаьтта 161 эзар тонн я, хІаьта газ 37,5 миллион кубически метр я. Планал совгІа пачхьалкхена 1,8 миллион сом пайда баьб. Къахьегама оасарле лакхъяра эзаш 1,5 процент тІехкхоачаьннай.

Коммунистически къахьегама сийлен цІи яккхара тІагІертта къовсам лоаттабу тха управлене мехкдаьттахоша. ХІанзалехьа коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаеш я 28 бригада, хІаьта коммунистически къахьегама ударника цІи лелаю 686 мехкдаьттахочо.

Планировани экономически стимулированен кердача системах вай республике эггара хьалхарчарна болх бе йолаелар тха управлене коллектива. Шоа боккха пайда баьннаб. Хьадоаккха мехкдаьттен газ дикка дукхагІа хиннай. Пятилетна дІадахача кхаь шерен ийс беттен мехкдаьттен газ 5,2-за дукхагІа яьккхай.

Цун керттера бахьан да къахьегама оасарле лакхъяра мел эша хьалаш кердача системо Іалашдар, болхлой материальни безам совбаккхар. ХІара болхло, инженерно-технически болхло, тІагІертта къахьегаш ба производства эффективность лакхъяра дакъе, дукхагІа продукци дІайоахийтара, хьадоаккхача мехкдаьттаген газаген дІабода мах лохбара. Кхо шера ер шуи совгІа ца я наьа планирован экономически стимулированен кердача системаэ болх бу. Из системо тоъалагІа хилар хьаьта гуш да. Дукха опыт Іоаьй оаца производства экономика чІоагІъяра дакъе я, къахьегама оасарле лакхъяра, хьадоаккхача мехкдаьттага дІабода мах лохбера. Хьалха хиннача мехкдаьттен тачн йоаккхача бригадашта, скважинашта лаьттан кІалха ремонт еча бригадашта, геологически служба метта, віашагІъехкай комплексно-хозрасчетни бригадаш уж ерригаш я ийс я. Цар кхоачашду хьалха хиннача цу ерригача бригадай декхараш.

Керда мехкдаьтта доадла моттигаш гуча а яьха хьадоаккха мехкдаьтта совдаларца кулгаденна віашагІъехкай мехкдаьтта доаккха керда йиь участок а. Царех я цхьоалагІча промыслера Хьан-Корти. Старогрозненски кха участкаш, кхоалагІча промыслера Старогрозненски участок, йиьалгІача промыслера Брагуны—Ястребиния кхо участок. Цу участкашка бола бе хьомабьраш керттерча дакъе хьоанав, фондера мехкдаьтта доаккхача баха тІара мукъабаьина мехкдаьттахой ба. Из бахьан долаш боккха пайда хилар пачхьалкхена. Лакхе дІерип цхьача участкашка кулгалде хьожаве везаш хина 25 болхло кхычахьа балха баха йиш йолаш мукъаваьлар. Из бахьан долаш шера хьоду аьнаш 30 эзар сом да.

Цул совгІа организационни-технически мероприятеш чакхьяхарах лаккъелар къахьегама оасарле, совдаьлар хьадоаккха мехкдаьтта а.

Къахьегама оасарле лакхъяра чІоагІа новкъостал дир промыслашка технически прогресо яро. Ерригa мехкдаьтта скважинаш телеуправлене яьхай, автоматизаци ех насошк, компрессорни станцешта, трапни установкашта. Цо торо хилийтай кхычахьа балха баха йиш йолаш 120 болхло мукъавалийта. Цул совгІа къаьнача фонда скважиннашкара мехкдаьтта доаккхача сейрийнарчен бийсанарчен сменашка болх беш йола коллективаш а мукъалийтай.

Моральни материальни стимуляци сикка ала... бахьан дилаш кердача хьалашка дика лакхденнад мехкдаьттахой материальни безам я. Цар шоай хьинар кхоаш къахьегама оасарле лакхъяра, хьадоаккхача мехкдаьттага дІабода мах лохбара тІехьа лоаттабела къовсаме. Цудухьа хІара болхлочо лаьрхІача 1966 шера хиннячул укх шера цхьан мехкдаьттахочо хьадоаккха «ІаьргІа дошуи» 5,3-за дукхагІа да. Продукцие реализаци яра план а шерра-шерра тІехкхоачаь, хІаьта хьадоаккхача мехкдаьттага дІабода мах 1967 шера хиннячул цхьан тонна лаьрхІача 52 капек лохбеннаб. Совкха доаккхаш хиннача 38,6 процент дукхагІа мехкдаьтта я хоавх укх шера.

1969 шера къахьегама оасарле совкха хьалхарча ийс бетта хиннячул 31,2 процент аьттуьеннай, хІаьха... — 1 процент лакхъденнад. Гуш ма хилара къахьегама оасарле сихагІа аьгІаз дІа...

ЙоалагІча мехкдаьтта совдаккхара йоккхий торонаш я тха. Укх шера бурун таха йисте я чьна, болх бе йолалургьа керда 18 скважина. Мехкдаьтта совдаккхара уж скважинаш хьаьча кийтьяра дукхо балхаш ду промыслашка. ХІанз оттеш я трапни сепарационни установкаш, резервуараш, керда насосни, йохкаш я керда водопроводаш, мехкдаьтта газови трубопроводаш, кхыраш.

Социалистически яхье хьалха латтачарех я Р. М. Хачатурова керте латта цхьоалагІча промысла коллектива. Цул дукха тІехьайнсаш И. П. Сорокотягин, Г. В. Шамилев керте латтача промыслай коллективаш а. Кхыча коллективашта хьокхам телаш хьайоагІа укх шеро шоллагІча методах мехкдаьтта доаккхе Ю. П. Пересунько керте латтача цеха коллектив а.

Бокъонца бола мехкдаьттахой гІолчаш а хинна дІаоттаб лаьттан кІалхарчи скважиннашта ремонт ераш. Укх шера дІабахача ийс бетта цар ремонт яьй 2185 скважиннаш. Царех 1801 скважиннаш планах лаьрхІачул хьалха ремонт яьй.

А. ЗУБОВ,
«Старогрознефть» НПУ къахьегамен... отдела начальник.

СИЙ ДОЛАШ ЛЕЛАЮ КОММУНИСТА ЦІИ

Итт шу хьалха дукхьашка ферме балха енача хана Машаьле мара цІи яккхацар хьайбаш леладераша Мария Александровна Рыбалкох. Юкхьанца кхаш леладеча бригаде звеньевая яр из. Массехк бутт баьлча массанена белгалъьлар хьинар дола кхалсаг. Из керте этта звено эррига-ча колхозе юцца яьлар. ГуІрен балхаш чакхдалалаца хьалхара моттиг карара ца йоалийташ къахьегар цун звенос. ТІаккха бригадиралла хьожайир из.

Цхьабакъда из дацар Марияна дагадаьлар. ЗІамига йиІиг йолаш каст-каста новкъостал дора цо цІегІа шийг нанна бож бетта, хьайбашта гІулакх де. Колхозе доярка йолаш болх бора нанас, хІаьта цига а шийна могаш дола новкъостал дора цо цунна. Иштта дезаделар Марияна доахан, доярка болх.

Цудухьа шийг нана пенсе яха кийчъелча цун когаметта отта безам хилар Марияй. ХІаьта колхоза кулгалхой а раьза хилар цу гІулакха. Иштта доярка хилар Мариях. Из професси Іомае ца езаш йоазаш яр. ЗІамига йолча хана деша... дань хьехар дага а кхоабаш эггара хьалха шийна тІачІоагІаьча лоаханна лерттІа гІулакх лоаттадарца дІабоалабир цо ший болх. Мариас дика кхетадора шийна даьча гІулакхага хьежжа мара Іатто шура дургйоацалга. Цудухьа хьайбашта телача доакъарга, цун дикалга хьожар из, латташ йола моттигаш екъа, бІаьйха хилийтара йоакхо йора, къаьстта боча леладора дехка доахан. Иштта хьахилар толам а. 1966 шера 3,5 эзар килограмми шура яьккхар цо хІара бетташ болча Іаттаьара. Цу шера хьалхара моттиг яккхарах «Знак Почета» яха ордени ВДНХ геза медали елар Мария Александровнайна.

СовгІато къонача доарка дот гІоадыккхар. Советски Іаьдала 50 шу дузача шера цо дош ду уж хьовхамаш кхы а лакхде. Балха опыт йолча къьнарча доаркашца социалистически яхье йоал. ІуйрІйна деха дийнахь сарралце ший доахнна юхе хул Мария. Укхаза цун бІаргех хІама къайладалац: хий молдаиза бисар, доакъар тоъел дІа ца кхачар малагІа ба хьожиш, бер севне етт хьоаташ, чакхйоал из цхьан мугІарах латтача хьайбашта юхе гІолла. Даим йоакхо ю хьайбай доакъера рацион, калорийность лакха йолаш тайп-тайпара хилийтара.

Иштта карагІдоал Рыбалкона ше деина доаш кхоевашде. Шу чакхдоалаш итогаш йича массанел дукхагІа хул цо яьккха шура. Дото медаль къонача доаркага кхоев. Цул тІехьагІа районе неттел эрригача республике а дІакоз къонача доарка цІи: цунгара балха опыт эцо, из йоаза, цун говзал хьаІоаве уж къона доаркаш меттел дукха балха опыт ераш я.

Шийна карагІдаьлача хІамах доккхал дец, цунах кхоачамбеш оамал яц Рыбалко Марияй. Иштта Іомалаьц из цІагІа. Из хьахьоах укх масало.

1968 шера В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна лакха социалистически дехкарага тІаэцаш вар Кирова цІерагІча колхоза хІара механизатор, кхаш леладер, хьайбаш леладер. АргІа дІатІакхаьчар Мария Александровнайна а. «Іа малагІа декхараш тІаэц, Мария?», — аьнна партскоме шийга даьча хаттаро уйла йохайнар цун. Дукха ха яр Мариас цун уйла ю. Цудухьа цу сахьате шоп делар цо — 3700 килограмм.

Цхьабакъда, ше цІи яьккхача цифрал тІехьалар из шу чакхдалале. ХІаьта 1968 шера 4 эзар килограммага дІаккхьчар хІара ІаттагІара цо яьккха шура. Республике эггара боаккхагІа бола хьоьхам бар из.

Ший балха темпаш лох ца еш хьайоагІа сий дола доарке укх шера а. ХІара беттача ІаттагІара 3700 килограмм шура яккха доаденнад цо укх шера. ХІанзале кхо эзар килограмма гергакхаьчай доарка. Мария Александровнайна эггара доаккхагІа дола совгІат дар укх шера ленински парте членалла ше дІаэцар. Советски наьха, коммунистически парти шийх тешар; Даьхен беркат совдоахача Іа юкъехкухьа дакъа белгалдаккхар шул дезагІа, доккхагІа хІама хила йиш ма вай вай сага, — йоах цо. ГІулакхаша бакъю Мария Александровнас коммуниста цІи, цун мугІарий сий лакха лоаттаду.

Дукхьала дика колхозхо хинна Іаш Мария Рыбалко. Ерригa ше балхах мукъе йоа ха дІалу цо ший РСФСР Лакхехьарча Совета депутата декхараш кхоачашдеча а. Из йолча дукха къахьегамхой хул цунгара новкъостал эшаш, из хьажа яаш. Мария Александровна мукъа ха ца къовсаш дакъ кийча хул ше хержача наьха хьашташ кхоачашдара.

ЧІоагІа къахьег Мария Александровнас, цхьабакъда, иштта леша а деш. Дукха литература да цун хьашт хьалаш: йохка хьайбаш леладерий опыт юкъаш бола журналаш тІара статьяш, хьайбаш лелахара говзагех лакха книжкаш, иштта кхыдола литература. ХІанз зоотехнику юртбоахама техникуме деша яха кийчъеш я из.

Марияца цхьана къахьегача кхалхаро чулга хьожаш, къонаш эшаш къахьег, коммунист Рыбалко лелаю ленински къахьегама ударник яха цІи лакхара къовсам лоаттабу.

А. МИХАЛЕВА,
КПСС Сунженски районан организационно-партийни балха отдела заведующий.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДЕРГДА

«Малгобекнефть» мехкдаьтта управлене йоккхагІйолча бригадех лоархІаш я тха мехкдаьтта доаккхача бригада коллектив. Цун чуеагІа 70 саг, цар лелаю 120 кІоарга-насосни фонтанни скважина.

В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача лен сийна пятилетна хьалхагІча шера планал совгІа 8 эзар тонн мехкдаьтта даккха, продукцега дІабода мах 1,5 процент лохбе, скважиннашка ремонт ца еш 150 дийнахь болх байта хьахІад тха бригада.

Дика къахьегарца белгалъьяннай йоаккхагІйола оператор Котиков Хьамат керте латта подучасток. Цу подучастко 40 насосни скважина я. ХІара дешна профилактически хьежараш дІаккхьь операторашка дика ремонт яь латтача оборудованин. Цудухьа цхьаккха минот яккхаш скважинаша болх ца беш латташ. Дика болх бу дукха ха йоаццаш укказа балха веначa йоаккхагІйолча оператора Лолохоев Альмада. Укказа ше къахьега дукха ха еце а берза йиъалагІа разряд яьккхай цо, хІанз № 750 йолча кхо лакха дебит йола скважина чуйоагІача установкаш гІулакх деш ва из. Иштта дика къахьег Хусени Семена обходчикий группа я.

Ер шу дІадоладелча деш тха бригада членаша планал совгІа 21 эзар тонн мехкдаьттен 2 миллион кубически метр побутни газ дакккай. ХІаьта материалаш кхобеш дІаахийнар бахьан долий пачхьалкхенна цар баь пайда 15 эзар сом да. Скважиннаши ремонт ца еш йоакхийта ха 185 дента дІакхоачаьй, планах 140 ди яра доаьча.

Укх дешошка цхьай торонаш техкачул тІехьагІа кхы лакхагІа дола декхараш тІанийца коллективо, ер шу чакхдалалехьа планал совгІа 30 эзар тонн «Іаьржа дошуи» даккха.

Х. НОЗАДЗЕ,
«Малгобекнефть» НПУ цхьоалагІча промысла № 2 йолча бригада мастер.

Пайдане да доакъара хьоар

Іай хоа тІара оалхазараш, хьайбаш кхабара рационе баьца хьоар юкъедаьхьаро торо хулийт цар продуктивность лакхъе, продукие единицага дІабода мах лохбе, хІаьта доакъаршара пайдане веществаш ца йойта. Из дика кхета а даь балха юкъедоалаьл республика дукхача боахамашка: Шелковской района «Коминтерн» колхозе, Ачхой-Мартана района «Самашкинский» совхозе, Грозненски шурий совхозе. Къаьстта дика оттаьда ца гІулакх «Самашкинский» совхозе. Укхаза віашагІъеллар цхьа дІайийча дукхача шераша тІаьедалача баьцай конвейер. Цу конвейере керттера дакъа дІалоацар люцерна баьпо. Дийнахь а бус а болх беш яр хьоар доаккха агрегат. Агрегата болх тІехкнна віаштІехьбаккхарах аьла хьоара дикал лакхен. ХІаьта из даккхара план хаддаза тІехкхоачаьешш бора болх. Из бахьан долаш хІанзале кхо бІаь тонн яккхе лакха болх доакъар ІалашдаьД.

Халахете а аьлах хьоар доаккхаш йола дукха мах болча агрегатех деррига боахамашка цхьатарра дика пайда эцац. Иштта МалгІабека района «Ингушский» совхозе бІарайтта тонн мара хьоар ІалашдаьДац. Вешта, шоай агрегата дикага хьежжа дукха бола байта хиннабахара нзаал хьоар дукхьала шин-кхаь дийнахь Іалашдаь даргар. Кхы а вогІа хьал аттагар Шалажа района «Джалка» совхозе. Машинниста лерттІа хьал ца дарах хьар агрегат, хІаьта эррига-ча сезанах даьккха хьоар 30 тонн мара хинадац.

Хьежаргда вай аьлах хьоар даккха торо хІанз йий. Из гІулакх лерттІа оттадьча боахамашка хьоар дакккха болча болаш я. Иштта, Грозненска района Ленина цІерагІча колхозе хьажкІай гІаламех доакхх хьоар, хІаьта Шелковской района колхозашка кинеаш ІаІйачул тІехьагІа косача чІорех доакхх из. Республика цхьайнйалолча боахамашка шекара свекла лордех доакхх хьоар. Цу масалаша хьахьокх хьоар даккхара йоакхо еча боахамашка из даккха торо йолаш хилар.

ХІара боахама специалисташ лехкарейла ба витаминни хьоар даккхара план кхоачашде.

М. ГОНЧАРОВ,
юртбоахама министерства агроном.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

БЕЖАРНИ СОЛИДАРНОСТЬ

Укх кIиргIа чкхаьлиначa Советски Союзе еана ДРВ правительства премьер-министр Фам Ван Донг керте лаьттачa Вьетнама Демократически Республика партийно - правительствени делегаце доттагIалa визито шерачa общественноста уйле тIаерзайир Вьетнама низаш кхоечалургдоацаш, хIаьта вьетнамски халкъ американоец агрессеца лоаттабеча къовсаме эшадергдоацаши хулийташ йолча лоархIамегIарча фактора — социалистически солидарноста.

«Вьетнамски халкъо хIинзалца яьха ерригa коталонаш, американски империалистаьшта духьала, даьхе кIалхаръяккхара хIанз лоаттабеча къовсаме по йоахa коталонаш а сиина, Советски Союзен кхыча социалистически мехкийн оагIонгахьарча IалаьмaтeI доккхачен маьхерчен цоккъостал па айкхе кхаэенца да, — хьаьхайиадир Фам Ван Донга. Советски кулгалкоацара веречоворащ безамеча, вежарашка долча доттагIала хьалашка хиина хилар белгал а даьккха, ие еначa визита итогаш Iалаьмaтe беркате лоархIаш йийшар ДРВ правительствана керте лаьттачо.

Официальни коммюнике тешал деш ма хиллара, дIа-юха дагабьлар дукхача дешашта—американски империализма агресси бахьан доллаш Индокитайски ах гIайрен тIа эттача хьала, Советски Союзан ДРВ-ецет юкъе цхьана леладу гIуланкхаш дIахо дегIаккхьоара. Хьаккхайкадир, марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма принцип ларда тIа шин мехка юкъера гIулакхаш шерданри кIоаргдари вьетнамски советски халкъий овлангарча хьашташа ма яхара хиина ца Iеш, США империалисташ керте латтача империализма духьале, машар, къаман лоIам, демократи, социализм бахьан долаш деррига дуьнен халкъаше лоаттабеча къовсама хьашташа ма яхара а долгах чIоагIIа дог тайша хилар.

Дукхьая уж хьаштеш кхоачашде лаьрхIа я визит йолча хана кулгаш яздь йола вай мехко Вьетнама Демократически Республикица новкъостал дара хьакъехьа, цунна керда кредиташ далара хьекъехьа, 1970 шерарча товарооборота хьакъехьа а соглашенеш, кхыдола документаш.

БОННЕ — КЕРДА ПРАВИТЕЛЬСТВО

Дунен общественноста уйле шоашта чIоагIIа тIаьза йола событеш хиннай укх кIиргIа Бонне. Малхбузехьерманиски бундестаго 21 октябре ФРГ исторе чукъ дукхьашка канцлера поста тIа хержав социал-демократически парто вихал Вилли Брандт.

Кердача правительствана юкъа ваха 12 социал-демократи 3 вергIата демократи. Цхьабакъда, из къалкаргIа хиннача юкъе белгалйоал хьалхагIа ФРГ-е доал деш хиннача йоаккхагIйолча ХДС яхача буржуазни парто хиналаш цунна юкъе ца хилара яьнга а ца Iеш. Цхьадоца хувцамаш даьд правительства структурина юкъе а. Масала, дIаьккхай реваншистски землячествий гIулакхаш вIаштIехьдоаккхаш хиннача «лелхабаьраш» оалаш дарий гIулакхашта йола министерство.

Эггара хьалхьа ше еннача интервью тIа канцлера В. Брандта хьаккхайкадаьд, шин правительство «цдерни герз доаржа ца дайтарах йолча Договора» укх гергтача хана кулгаш яздар, йола торонаш хьайта «е хIаьта витта» польски паччахьалкхенцара гIулакхаш тоаделга» вIаштIехьдаккха а безам болаш хилар. Кердача канцлера юкхьание а деиз хьакхайкадаьчов юкъера вракьара политически вешенташ цхьа бахьан доашаш вIалла а ца. Малхбузен Германе хIана дукхаенешта вIаргагу хIензалца Бошно хьабена аракьара политически вакъ моцагIе а деиз хоадамболлаш кердабакха безаш хинна хилар. Из хьехьекхар, кхеш ма дарра, дукха ха йоацаш ФРГ-е чакхдаьннача хIанзара правительство Iаьдала керте оттае торо хилийтача кордавийн итогаш а.

Кердача правительстве политически масса гIулакхага диллача мишта хургьа хьахьожарда — хIара йодаче хаьо.

Iеркалде доагIаш да, мехка къмоттитера поэнвен хьалхагIа а саина шоай реваншистски милитаристски догмашк доктринашга йийша вIалла дага боашача монополистически капитала викалий бе йоахкаш хилар. БелгалдоалаIш хIама да, кердача бундестаге 496 депутатах 12 мара болхло ца хилар. ХIаьта дукхагIа, бараш торгово-промышленни гIозарий викалаш, боккхий аграреш, чиновникаш. «Массазарчул кIеангагIа ба, — аьлу «Шпигель» яхача гамбургски журнало,— цу парламенте халкъа викалаш, массазарчул дукхагIа бе цунна юкъе хьаман лоархIамечех низ болчеч группировкай викалаш»...

Реакционни низаш, эггара хьалхарча аргIанна ХДС партени юкъе вIашагIкхийтараш, хIанзале а дIадоладеннад кердача правительствана чIоагIIа низ тIехьолга вIаштIехьдаккха. ХДС председатела Кизингерa цIаьххе хIаьд па лущ юха керда а доахаш дуьц керда коалиционни правительство «гамка аргашь», «хIинзалца цIенкха а дезаьнза йолча оппозицеца тIаIоратхургьа» аз яхаш.

ИЗРАИЛА ЛАЬРХIА АМЕРИКАНСКИ НАЕМНИКАШ

Iарбий мехкаш чIоагIIа раьза доацаш да Вашингтона оагIонгахьарча моастагIал долча кердача знцена: США правительства йадарре аьчча могалу Израила эскаре американски гражданаша гIулакх дейга. Тель-Авиверча США посольства вихало хьакхайкадаьчох шин гражданство йолаш болча наькъ хьагьехьаьча США юстице министерстве кердача положенe ларда тIа Израилера американцаш цун гераанцарча низашка дIалабе йиш йолаш ба, цу хана американски гражданствах балар кхера ца а безаш.

Вашингтона «керда положенин» кийшай «эвкоцин» ларда тIа американски военни хал израильски кхерьмий мукъагIа хургболаш ахийтара.

Шоай решенеца «1967 шера 5 ноябре Iарбий паччахьалкхенашта духьала агресси йолаеннача дийнахь деиз Израила дени политически, экономически.тIема новкъостал деш хиннача вIашагIкхийттача Штаташа хIанз цу тайпарча новкъостала керда стади дIайолахэь, — яштта вах бер ООН-ерта ОАР-а массаварча вихало Эз-Зията кердача американски янце ше цу хьакъехьа ООН-а Генеральни секретарага У Тантага даьхийтача письмо тIа. Американски правительства решени йоаккха долча «Ад-Дустур» яхача иорданский газета яздора, хIанз США «Израила оагIув хьаллацаргарa Iарбий мехкашарча тIем тIе юкъарчал доацаш дакъа лацарга» яьнай.

Iарбий мехкаш чIоагIIа эгIаадахаро гIулакхаш «дашханза» яийтевзар Вашингтон. Госдепартамента вихало Макколоске ехкенца хьакхайкадир, американски тIемахой бац израильски эскара ахна. Цхьабакъда, мукIарал ма дича валанзар, израильски Iаьдалаш американски гражданаш эскаре гIулакх де тIабенната бакъ хилара а. Израиле американски «технически специалисташ» хилара а. Цунца дувзаденна дукхаача комментаторашта хагадохийт. Вьетнамера США интервенци а яштта вага «специалисташ» бахийтаргара дIайоаенна хилар.

Израиль хьалоацаш йола керда американски ант Израила премьер-министра Голда Меира дукха ха йоацаш США йихьача визитаца юаз дунен халкъашта юкъерча обозревателаша.

И. ЛАПИЦКИЙ, А. РАЧКОВ, И. АБЛАМОВ, Г. СКОБЕЛЕВ.

ЛЕНИНГРАД. Будапештерча изобразительни искусствий музей дегаоидало лоархIаш йола XVI—XIX бIаьшерешкара испански живописа тхьаь пхиь произведени хьоха оттаиь, дятт Эрмитажа йоаккхагIйолча зале.

Из коллекции Ленинграде хIтай Эрмитажо укх аьхки венгерски столице гойтаиь хиннача французски живописа произведеней гуллаенца юха хувцаш бета, Хьоха оттаиь я Веласкеса, Эль Греко, Мурильо, Сурбарана, кхыча боккхийча живописний произведенеш.

СУРТА ТIА: выставка.
П. Федетова сурт.
ТАСС фотохроника.

Юрта клубе

Даьи йийлла хуй Шелковской района Харьковски яхача хIамигача юртарча клуба чаIараш. Укхазе хагархой меттел ха яха колхозхой а боагIа. Цхьабараш керда журнал е газета деша, шолагIбараш биллиардах, доминох ловза, цхьаькхаш кердача кинофильмага хьежа.

Клубе шоай библиотека я я. Ерригa мероприятеш цхьан кийчъю клубан библиотекан болхлоша. ХIаьта уж тайп-тайпарча темаех сакъердамех кургйолаш хьож клубан болхлой Н. Г. Черновa З. П. Терещенко.

Каст-каста хуй укхаза сакъердаме диспутеш, массаеха дIахоаеш дола дешараш, конференцеш, тематически, хаттарий жовеж сайренеш чакхйоах. Клубан болхлоша меттел юртарча паха шоаш кийт а еш чакхйоах дхьацайола мероприятеш. Масала, В. И. Ленинах, хьалхарча эрсий революцинерех, советски художникех, композиторех душ.

Массаенна а чIоагIIа хоаз хийтар дукха ха йоцаш Н. Уйрумасоай «Вахара накъадоацаш» яхача книжках хиина обзор. Боккхала безаеня ладийтIар тулбентаpша библиотека дешагIйолча читательницас Черкасова Евдокиас яьча докладага. Книжках лаьца къамалаш дир клубан библиотекан балха юкъе хьоттаре дагаласацаш хьабоагIача Н. Ивановас, Н. Филипповас, Е. Литвинова, кхычар.

Цу тайпара сакъердаме мероприятеш каст-каста хуй юртарча клубе. Цхьаккха а сайре дIаяхийтац укхазе къахьегахой самукъадоаккхаргдола хIама ца деш. Цхьабакъда, дийнахь а цо дезаш дукха хуй клубиц болхлой: е стенд хийчъе, е выставка вIаштIехьякха, е цамогаш хиннача шоай дешараштa книжка хуце бих, е ферма керда журнал, газет дахьа.

ХIанз В. И. Ленина юбилейна хетаиь программа кийчъеш ба клуба самодеятельни артисташ. ХьегIадоагIача Октябра 52 шу дузача денца хетаиь цхьайола художественни номераш кийчъь баьннаб уж.

Р. МАГОМАДОВА,
юртарча школа хьехархо.

Керда сезон дIайолаеннай

Аьха хьоашалгIа а дале доаккхаш оамал я вай республика театрий. Цул тIехьагIа цIа а даьккхе шоай Iам эшанальара театральни сезон дIайолаю творчески коллективаша. ДIадахача шоаттa дийнахь мишта дIойолайир шоай аргIанара сезон М. Ю. Лермонтова цIерагIча театра артисташа.

Дика чекхдаьнккхар ер аьха цу театра творчески коллективо. Нагатьа сенна хьалагIа цхьан а шин городе кхинабале укх аьхки кхаь городе гастролешка хинаб артисташ: Череповеце, Вологде, Иваново. Массене а дика гIайцар «Тiехьара жертва», «IA деш латта гIулакх», «Город са тоссаче хана», «Массезаре истори», «Мари Тюдор» яха спектаклаш. Дукха моттигаш хилар коллективо спектаклешка хьажа а укхаш цул тIехьагIа уж юецаш. Цигга кхы а дикагIа холора уж зритекашта чIоагIIа ешеннаьга.

ХIаьта театрей сценаш тIа меттел къахьегамхой болчча предприятешка дIа а укхаш уттагьй театра коллективо цхьай дикагIйола спектаклаш. Масала, уж хиинаб «Череповецк» металлургически, деревообрабатывающи комбинаташка, Ивановски камвольни комбинате, Вологодски швейни фабрике. Цига массеналь а боккхача безамца тIеийца театра спектаклаш.

Гастролешка а кхина цIабехкача тIехьагIа вай республика районашка а хилар театра коллектив. Юртбоагала къахьегамхошта гойтар «Город са тоссача хана», «Тiехьара жертва» яха спектаклаш.

Укх шерара шоай керда сезон кердача спектаклаца дIайолайир М. Ю. Лермонтова цIерагIча театро. Из я Е. Яновска «Доржал» яха спектакль. Вай мехка коллективизаци хиинача шерашка къахьечоан кердачоан юкъе хиннa къиза классови къовсам ба спектакле бувцар. Советски наха халонах ца къехкаш тааненте бена хала никъ хьахьокх цу тIа.

Массехк дош ала лов укх сезоне театро зрителашта хьокха лаьрхIача спектаклех. Уж я Афиногенова «Москва—Кремль», Сальнски «Мария», Цеонскан Герасимовен «Алексей Ольгенн хьераш. Эрсийн доезал даьрерчен классикай произведенеш а я плана юкъе. Масала, Островски «Пайда лу моттиг», Брехта «Карьера Артура Уи», Йола де бега «Фуэнте Овехуна», кхыараш.

СУРТА ТIА: «Доржал» яхача спектакле сцена. Коврова Марфай роль лоазао Нохч-ГIалгIай АССР-е заслуженни артистка В. И. Плужникова, Глеба Степана роль — артиста Ю. И. Шефера.

Н. Кобяшашене сурт.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙЧЕНЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНИ ОРГАНИЗАЦЕШ ХЬАХИЛАР

СССР профессиональни болама истори Iомадар боккха лоархIам болаш да социализми коммунизми хьалъеча болхлой класса лоаца дакъа доазара. Профессиональни организацеш хьахилара объективни закономерность капиталистически производства чулоацаша, болхлой класса халача политически экономически хьалаша дувзаденна да.

1905 шера октябрь бетта Кьалбаседа Кавказе профессиональни союзий 1-гIа съезд хилар Ростове. Съездо тIадиллара Владикавказски машинаькъа ерригача йоккхийча станцешка, цу дакъе Грозне а, вIашагIъехкар «Организационни бюро» оалаш хинадарш. 1906 шера ноябре почтово-телеграфни болхлой Московски союза алиенегIа Грозне хьахул почтово-телеграфни союз.

Цу хана хьахул Грозненски булочнений профессиональни союз, Грозненска мехилатта промыслай болхлой союз. 1907 шера вIашагIъехкий гIулакхерча вахьа, торгово-промышленни предприятей болхлой союз, пиwевни союз, кхыйола союзаш.

Цар шоай болх дIайолабир, бархI сахьата балха ди юкъедаккхара къовсам лоаттабарца, болхлой собранеш гулйора, агитаторашта ходамболлаш дола гIулакхаш хьадехар.

Цхьабакъда, цул тIехьагIа репрессеш чIоагIагIа йолайир, профессиональни союзаш вIашагIйийкараш лушаш чубеккар, суде дIачутелар. Цхьаенха тайпа митингаш, общественни собранеш е йиш йоацаш йийхар, Терски областе къаьстта прийза арадаьккхар «Обществай союзий гIулакхашта йола областной присутствие вIашагIйоллаш. Цул тIехьа цар общественни союзаш хьелларах, дIакъовларах, регистраци ярех дола гIулакхаш.

Союзаш вIашагIйоккхилга кIезигдукха тIехьадаьлар. Полице департаменте 1907 шера 10 мае вракхкенна ший къаьстта циркуляреца дIалийхар моттигерча Iаьдалаша профсоюзий гIулакхашта къаьстта терхаш тIабохийтаhа.

Обществай Союзий гIулакхашта йолча Терски областной управление моттигашкарча Iаьдалаша яхийтача отчетаца йоахар «шоай каре йолча округаший хьаенха тайпа общественни союзаш яц». Из тайпа хабар кхаьчар 1909 шера Ведяна, Назарен округий начальникашкара, Терски областа Сунженски отдела начальникашкара. Октябрьски революце мара шерра хьаьлиаь хьабеллалар болхлой класса гуччахьара организацеш вIашагIйохкара.

Цу хана дукхача каьха профсоюзи организацеш вIашагIйохкага дIадоладеьар хинна чорпена кийчъенна большевикой парти яр. Печатеьа Iаьдал дIадаккхарг бола хоаш Нохч-ГIалгIайче хьакхачачул тIехьагIа, революцено хурдаь дукхьаленаш сеннехьа чIоагIIа безам хилар наьха вIашагIкхета.

Нохч-ГIалгIайче эггара хьалхьа хьахкеначa профсоюзех цаI яр печатникий союз. Союзо эггара хьалха каралацар болхлой экономически гIулакхаш тоалорга, вIашагIъелар жилищно-кооперативни товарищество, кхы тIа а чIоагIIбир хьабе болх ца хиларца лоаттабу къовсам, юкъедаьккхар бархI сахьата балха ди.

Печатникий профсоюзо тIехьа 1917-ча шера марта вIашагIъелар машиниаьъхой профсоюз. Из союз профессиональни дукхагIа политически малан долаш яр, цунна карагIдаьнна дукха гIулакх дар цо машиниаьъхой кхотабенни дисциплина йолаш кIайбар. МоастагIашца кхьча мехкий интервентаьи дIалаьцача территоре тIа цо стачкаш кхайкабора, узловой станцешка пробкаш уттайора, цIенча повстанцаша цхьана вIоарт тъле моастагIчун мугIаранта юкъе кегар беккар.

Цу шерашка вIашагIъехкар нифтяникий, гIишлошьерий, горнорабочий, кхыйола союзаш. Цхьабакъда, интервенце дукха ха яккхийтар профсоюзаш вIашагIйохка йиш ца хулийташ, хьаьлагIа вIашагIъелка хинтарашта новкъарлени йора.

1920 шера марте, моттигерча партийни организацеша боккха массово-политически болх баьнул тIехьагIа мара дIаболабалялар болхлой юха а профсоюзаш, фабрично-заводской комитеташ вIашагIйохка.

Профсоюзаша болхлой класс оарцагIйоахар бархI сахьата балха да бахьан долаш къовсам лоаттабара, йоахо йора болхлойн гIулакхора наин продовольствица Iалашбара, царна эггара сиогагIа эшаш дола хIамаш кхоачашдара, болхлой тIехьожай лоаттабара производствана. Масала, Грозненски районе цар вIаштIехьдаьккхар къахьегама деррига доаьноцца бархI сахьата балха ди отталга.

Советски паччахьалкхен хьалхашка дола дерча класса организацеш а хиина дIаэттай профсоюзаш. В. И. Ленина 1919 шера профсоюзий 11-ча Ерригроссийски съезде ше доклад еш яьхача тайпара, боккхача лоархIаме хиннай мехка дерригача общественни паччахьалкхений вахаре.

Граждански тIом лаьттача шерашка Нохч-ГIалгIайчен профсоюзаше беррига мехка профсоюзаше цхьана большевикски парте кулгалла доккха дакъа лаьцар йIай гвардейцех интервентех советски территори цIенъяр духьа контрреволюцена лоаттабаьча къовсаме. Цу къовсаме — ЦIа Эскар вIашагIдоллаьча, из геранца кийчлеча, кIайгвардейцаша дIалаьцача территоре тIа продовольствица Iалашдеча, гера кара а ийна моастагIчуна тIом беча — массаитхьа а гу вайна нахаца беча организаторски балха юкъе парте хулгалца профсоюзаша хьапаре дакъа лоаций хилар.

Х. САИДОВА,
истори, метта литература, экономика Нохч - ГIалгIай Iилма - тохкама института болхло.

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

ХАОТТАМ

Тахан республике гIолаеи Грознен кхьала хургьа, къа-юкъе делхаш догIа а [illegible] районашка Iодалхаше дешаш лоа а делхаш йовчан хургьа, къалбаседа малхбузехьера чIоагIа мух я хьекхаш. Фигара температура республике гIолаа 1—6, Грозне 2—4 градус йIовхал йолаш хила тарлу. ДIахорча шин дени шин буса хувцалуш моржаш а йолаш, 29 октябре цхьаенцайолча моттигашка лаьгIо догIа а делхаш, къалбаседа - малхбузехьара гIаьхьарча боараче мух а хьекхаш ха хила а фигара температура бийсашка 1—6, деношка 8—13 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанца.

СПОРТ

ЯЙГА АТЛЕТИКА

Нохч - ГIалгIайчен городий хьалхе яхадара айгача атлетика хьаьш хилар Орджоникидзе цIерагIча стадионе. Яхайтта спорта тайпах къовсамаш дейттар иига массехк дийнахь. Яхьашка дакъа лаьцача 32 командa юкъе котъальлар Грозненски химически комбината командa. ШоллагIа моттиг «Красный молот» завода спортсменашка кхаьчар. «Труд» обществе республикански Совета дипломаша призаши еннай котбаьнначарна.

ЧКЪАЬРИЙ ЛУВЦАРИИ ЯХЬАШ

«Геофизика» тресте чуйоагIача предприятешка дукха ба спортсменаш. Спорта дукхача тайпаех яхьаш чакхйоах укхаза каст-каста. Цхьабакъда, къаьстта дукхадезаденнад болхлошта чкъаьрий лувцалга. ХIанз дIадаха шоаттадий кIирандин Тийрка тIе бахадаьккхар цар.

Яхье ваьнна вар 150 соагIа саг. Котбаьлар цу треста автобазера спортсменаш.

О. НИКОЛАЕВ.

САГ ВИЙНАЧОА ТОПАШ ТЕХАЙ

Мелла веза хилараш харцаьваьннача Шуаипов Васаит Вахъявоча 1968 шера 12 ноябре Орджоникидзере, Моздоке болача наькъа тIе дайтта дружинник Х. А. Барахоев вийна.

Из зулам дараш Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча суде тома тоха суд хьй цунна.

Приговор кхоачашдаьна.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО
28 октябре

8.30 — «Юрта хIеннараш» (эрсий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» яхача газетий обзор. 7.30 — Передачей программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Илли доах Ибрагимовас. 8.45 — «Комсомола цIей». 9.00 — Москва. 18.00 — Передачей программа. 18.05 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 16.20 — Къамаьл цу Советски районе моттигерча радиос. 16.30 — Город — юрта (гIалгIай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Нохч - ГIалгIай къоналчена илли концерт (нохчий меттала). 17.30 — Вай индустриальни мохк (эрсий меттала). 17.45 — Юртбоахама кхетама школа (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Музыка. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
28 октябре

18.00 — Передачей программа. 18.05 — Юртара вахар (гIалгIай меттала). 18.35 — Музыка. 18.40 — Балхаце доал сага сий. 18.50 — Мишта кхоачашдергда шун хьашташ? — тика чура передача. 19.20 — «Унахцlено» яха телевизионни журнал (нохчий меттала). 19.50 — Телевизионни хоамаш (нохчий а эрсий а меттала). 20.15 — «Шовна, берам». 20.30 — Спортивни хоамаш. 20.40 — Дунен халкъашта долагIа. 21.30 — Передачей программа. 21.35 — «Дикиен къонгаш» яха художественни фильм.

РАДИО
29 октябре

8.30 — «Юрта хIеннараш» яха передача (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачей программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — «Со — комсомол» яха концерт. 8.45 — «Къона тIехье» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 18.00 — Радио солистий а инструментальни ансамбле а концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.30 — «Сийле хийла комсомола» (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Музыка. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
29 октябре

18.00 — Передачей программа. 18.05 — «Островски драматурги» яха документальни фильм. 18.45 — Телевизионни юрадараш. 18.55 — Хоамаш. 19.00 — Хьо кандидатски вы (нохчий меттала). 19.10 — Революце тIахьайхараш (гIалгIай меттала). 19.40 — Кинохроника (нохчий меттала, доакха). 19.55 — Шовна, бераш! 20.15 — Наурерча комсий бешамашка. 20.25 — ТIемашка хьалххийна комсомол. 20.45 — Передачей программа. 20.50 — «Революце баьраш» яха художественни фильм.

№ 20 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепатаха араяьнний КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганди агитацен отдела «Агитатора блокнот».
блокнота» аргIанара номер.

Сийлахь - боккхача Октябра 50 шу дизара хетаиь я «Октябра илешц котъьяннай» яха редакционни статья.

Комсомола Денна хетаиь я «Даим партеца» яха ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома хьалхарча секретара П. Громова статья.

«Колхозхой Ерригсоюзни кхоалагIча съезда накъадахара» яхача рубрика кIал я Гудермесски района «40 лет Октября» яхача колхоза председателa У. Османова «Тха къахьегама соагIаташ» яха статья.

«Пятилетка правофланговые» яхача рубрика кIал я З. Даурбекова «Механизатор Албогачев АртагIа», А. Николаева «Токарь Бевзенко Георгий» яха корреспонденцеш.

Цул соагIа блокнота тIа я кепайоаза тIа ораьнна хиина «Мурдайн законаш телхаду» яха статья юкъаш йола материалаш идеологически балха хроникаш.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ, ГАЗЕТА ДЕШАРАШ!

ДIАДОЛАДЕННАД 1970 ШЕРА „СЕРДАЛО" ГАЗЕТА ЯЗЛУЛГА

Газета язлу букьама ерригача отделенешка а промышленноста, транспорта, гIишлошъеча предприятешкарча, дешара заведенешкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учреждeнешкарча, общественни организацешкарча кепайоазув доаржаеча «Союзпечата» общественни уполномоченнешка а гIолла.

ГАЗЕТА ЯЗДАНТАРА МАХ:

1 шера — 3 сом 12 кепиг;
6 бетта — 1 сом 56 кепиг;
3 бетта — 78 кепиг;

Дин ма леле! 1970 шера «Сердало» газета таннехьа хала

МАСТЕР-КОНДИТЕР

Дукханешта воаз Орджоникидзевски станицера кIи хаза мастер—кондитер Ахмиров Михаил Исаевич. Дукхача столовешка, кафешка, ресторанашка болх беш ба цо Iомабаь кхача кийчбу говзенчеш.

Сунженски кондитерски укх тIеххьарча хана ший тайпара йола учебни база а хинна дIаэттай. Укхаза кийчбе болабир юрта потребительски кооперацe кондитераш. Цу хана деиз 30 кондитер кийчваьа Михаил Исаевича.

Цо Iомабьраштa вицлац шоашта хьийхар. ХIанз а ук уж из волча дагабуьла, цунгара хьехам эца, письмош кхухьийт.

ХIаьта дукха дика выставкаш яьй Сунженски кондитерски, Къилбаседа Кавказа комсаш кхеэрий съезде баьхарашта гIулакх деш хилар Михаил Исаевич. Из яр Наурски районе.

Сунженски района юрта боахама болхлочун Денна хетаьча выставке ший изделенца вах гIадбигар сунженски мастерсе.

Шийшу хьаьна Сунженски района 19 партсъезда цIерагIча колхоза КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета юбилейни Байрахх енар. Кондитерана укхаза шоай дакъа лаьцар. Юбилейни байракха сурт отташ йола торт кийчйир цар.

Цхьа «Победа» яхача колхозе «пирога ди» оттадаьдар. Кондитераша доккха дакъа лаьцар цунна юкъе. Цар укхаза выставка вIашагIтохара соагIа, консультанташ йора, рецепташ телар. Кондитерана дакъе ца лоацаш цхьанкха а саг йоалаеш йола моттиг, е кхьола дика хиина моттиг йоацаш станице. ХIаьта салоIача денешка заказаш кIезига хьаш.

Сунженски кондитерска кийчъеча хIамнех шоашта хетар бахача наха тIаьхьадиш книжка да цига. КIезига дац укхаза цар кондитераштa оала баркаленаш, хестаж цар изделеш, уж хьаьнча Михаил Исаевичан цун гIомчаштех доацаш дIох.

«Ма хоза кийчдаь хIама да ер» Дезача дийнахь сесага соагIата дахьа дика да!», яхаш, аьлу Нестеровски станицерча Денисова.

«Фусам-даьй а хьаьший а гIадбуг цар говза кийчъеча кондитерски хIамаша», яхаш аьлу Нохч-ГIалгIай драматически театра актерша.

«Шун дошоча кучтаща кийчъаьча кондитерски хIамашка деддерга оаха хIара цIей», яхаш, язьдаьа Орджоникидзевски бархI шерарча школа хьехархоша.

С. ВОРОНИН.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктоналла секретара—3-34-33; партийни вахарех, культуран, промышленностех отделий—3-42-30; Юрта боахамаш письмойи отделий—3-42-28.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-33; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект. 7/84.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции. 7/84.

СФ05213.

Заказ № 4790.